

HRVATSKI VOJNIK

EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X
9 771847 203008
0 0 8 1 2

ESKADRILA TRANSPORTNIH HELIKOPTERA 93. ZB

Hrvatski piloti u Crnoj Gori NA HUMANITARNOJ ZADAĆI

RAZGOVOR

general-bojnik
David J. Scott

Hrvatska radi
izvanredan
posao

ŠVEDSKE VOJNE REFORME

PREDSTAVLJAMO
PRIRUČNIK ZA
PRIPADNIKE OSRH U
OPERACIJI ISAF

SVIJET MULTIMEDIJE

Leida PARLOV, Snimio Tomislav BRANDT

NUŽNO NASTAVITI razvijati sposobnosti HRM-a i Obalne straže

Ministar obrane Ante Kotromanović u pratinji načelnika GS OSRH-a general-pukovnika Drage Lovrića posjetio je 17. veljače Hrvatsku ratnu mornaricu. Pošto je paljenjem svijeće u spomen-sobi odao počast poginulim pripadnicima HRM-a, održao je sastanak sa zapovjednikom HRM-a kontraadmiralom Antom Urlićem i njegovim najbližim suradnicima.

Govoreći o aktivnostima, zadaćama i stanju u mornarici kontaadmiral Urlić je između ostalog istaknuo da je mornarica najveći autoritet u zaštiti naših interesa na moru koja neprekidno razvija svoje sposobnosti. HRM ima šest Ciljeva snaga, daje važan doprinos u međunarodnim mirovnim operacijama te ima bogatu međunarodnu suradnju. Tako je samo tijekom prošle godine bilo više od 100 bilateralnih i multilateralnih međunarodnih aktivnosti. Posjetio je i na važnost Obalne

straže kao i dobru međuresornu suradnju koja se u sklopu nje ostvaruje. Zadovoljan je personalnom popunom HRM-a kao i činjenicom da se u njihovu Središtu za obuku školju vojnici, mornari, dočasnici a dijelom i mornarički časnici.

Ministar Kotromanović je izrazio zadovoljstvo posjetom HRM-u. Prema njegovim riječima nužno je nastaviti razvijati sposobnosti HRM-a i Obalne straže, kao i inače dobru civilno-vojnu suradnju. Osvrnuo se i na proračun MORH-a te podsjetio na nužnost štednje i što optimalniju uporabu proračunskih sredstava. Inače, za HRM je ove godine izdvojeno malo više sredstava za održavanje opreme i tehnike. "U HRM-u se dobro radi neovisno o financijskim sredstvima i ako se želi, može se mnogo toga napraviti", kazao je ministar

znanja i vještina. Kazao je i da je u tijeku izrada izmjena strateških dokumenata obrane te se ukratko osvrnuo na aktualne reforme u MO-u i OS-u kojima je svrha smanjiti administrativno osoblje te sustav učiniti što efikasnijim.

Ministar je obišao i Zapovjedno-operativno središte HRM-a, Središte za obuku te brodove "Kralj Dmitar Zvonimir", "Dubrovnik" i "Faust Vrančić". Predstavljena mu je i oprema protuminskih ronitelja te je posjetio i Raketu bazu Žrnovnica.

U sklopu posjeta HRM-u ministar Kotromanović je obišao i prostore OS-a u luci Lora kojima se koristi Sveučilište u Splitu te se sastao s rektorem Sveučilišta prof. dr. sc. Ivanom Pavićem i direktorom Pomorskog centra za elektroniku Zlatanom Gabrecom. Tijekom sastanka razgovaralo se o dosadašnjoj kao i budućoj suradnji sa splitskim Sveučilištem. ■

i školovane ljudi koji svoja znanja i vještine primjenjuju za razvijanje sustava iznimno je važno za Oružane snage". Govoreći o sudjelovanju pripadnika OSRH-a u međunarodnim misijama napomenuo je da su one dobra prigoda za razvijanje i usvajanje novih

Ministar Kotromanović u obilasku raketne topovnjače i Središta za obuku

13

Priručnik za pripadnike OSRH u operaciji ISAF

U želji da pridonesemo što bržem i lakšem uklapanju i djelovanju pripadnika OSRH-a koji odlaze u operaciju ISAF te na svojevrstan način olakšamo njihov šestomjesečni boravak u misiji i snalaženje u dalekom Afganistanu, Odjel hrvatskih vojnih glasila ovih je dana izdao Priručnik za pripadnike OSRH u operaciji ISAF. Riječ je o knjižici džepnog formata u kojoj smo na malo manje od dvjestotinjak stranica pokušali sažeti sve bitne informacije o zemlji i misiji u koju odlaze

Hrvatski piloti helikopterom Mi-8 MTV-1 prevozili su tijekom proteklih nekoliko dana osobe te humanitarnu pomoć i lijekove u naseljima Crne Gore koja su zbog velikih snježnih oborina u potpunosti ostala zametena i odsječena od ostatka zemlje. Ministar obrane Crne Gore Boro Vučinić zahvalio je Republici Hrvatskoj na brzoj i efikasnoj pomoći koja im je, kazao je, "ovog trenutka potrebnija nego ikad"

6

4

Hrvatska radi izvanredan posao

Mislim da ljudi grijše kad govore o "malom doprinosu malih zemalja". Znatan broj pripadnika HRZ-a je na Kosovu i u Kabulu. To nije mali, nego veliki doprinos, nije bitno u kolikom broju, nego na koji način ga dajete

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

MORH I OSRH

- 8 NOVOSTI IZ NATO-a**
NATO pomaže Crnoj Gori
- 10 RAZGOVOR - PUKOVNIK LJUBOMIR UDILJAK**
U Časničkoj školi stvaraju se časnici koji su budućnost OSRH-a
- 12 SJEĆAMO SE HEROJA DOMOVINSKOG RATA**
"Naš Gavran"
- 14 VOJARNA "PLESO"**
Ocenjivanje logističkih sastavnica OSRH-a za Borbenu skupinu EU
- 15 ORUŽANE SNAGE REPUBLIKE HRVATSKE**
Simfoniski puhački orkestar OSRH-a pod dirigentskom palicom svjetskog glazbenog autoriteta
- 16 NOVOSTI IZ OSRH-a**
Tečaj za borbenog spasioca

VOJNA TEHNIKA

- 18 NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
- 22 VOJSKE SVIJETA**
Švedske vojne reforme
- 26 NOVE PRIJETNJE**
Obrana od cyber-napada

MAGAZIN

- 30 PODLISTAK - GRAĐANSKI RATOVI 1945. - 2011.**
Alžir 1992. - 2002.
- 32 DOMOVINSKI RAT**
"Informativni ratni bilten Štaba TO Skupštine općine Gračac" (I. dio)
- 34 SVIJET MULTIMEDIJE**
Polivalentne naočale
- 35 IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA**
Kurierwagen

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Mislim da ljudi griješe kad govore o "malom doprinosu malih zemalja". Znatan broj pripadnika HRZ-a je na Kosovu i u Kabulu. To nije mali, nego veliki doprinos, nije bitno u kolikom broju, nego na koji način ga dajete

general-bojnik David J. Scott,
direktor za operacije USAFE-a

Hrvatska radi izvanredan posao

Najzanimljiviji sudionik međunarodnog Seminara o jačanju partnerstva ratnih zrakoplovstava koji je nedavno održan u Zagrebu bio je direktor za operacije Američkog ratnog zrakoplovstva u Evropi (USAFE) general-bojnik David J. Scott. Riječ je o časniku bogatog iskustva i pilotu lovačkog zrakoplova s više od 3000 sati naleta. U kratkom razgovoru za naš časopis dobili smo zanimljive odgovore o seminaru, USAF-u, međunarodnoj suradnji i ratnim zrakoplovstvima općenito.

Prolazi li i USAFE danas proces transformacije i u kojoj mjeri?

Sve NATO-ove članice danas prolaze isti proces kao i mi, smanjenje proračuna i osoblja. Dok izlazimo iz Afganistana i Iraka, gledamo na fiskalnu realnost i kako ćemo biti uspješniji. Mi u USAFE-u primarno gledamo kako ćemo poduprijeti EUCOM i AFRICOM i kako ćemo u

tu svrhu najbolje razmjestiti naše ljude. To je posao koji nas iznimno zaokuplja. No radili smo nešto slično prije nekoliko godina kad je ustrojen AFRICOM. Tada smo, povećavajući broj nacija s kojima surađujemo s pedesetak na više od stotinu, naučili mnoge lekcije koje primjenjujemo danas i mislim da radimo sjajan posao. Mislim da smo dosad proveli 80 - 85 posto transformacije u svrhu potpore EUCOM-u i AFRICOM-u. Istodobno obučavamo i naše osoblje da se prilagođava novitetima. To je doista mnogo posla.

Na nedavno održanom seminaru jedna od glavnih tema bile su ekspedičijske operacije. Koji su najveći izazovi tih operacija?

Što se tiče ratnog zrakoplovstva SAD-a, u posljednjih dvadesetak godina ono je gotovo ekspedičijsko, još od operacije Pu-

stinska oluja. Najveći je izazov usklajivanje svih zadaća, ljudi i tehnike koji dolaze s različitim strana i postizanje jedinstvenosti i uspješnosti u kriznim situacijama, koje se normalno događaju u takvim prilikama. Lekcije koje smo naučili u dva desetljeća mnogo su nam pomogle i poboljšali smo način na koji provodimo operacije. Danas smo se vratili onome što nazivamo osnovnim postrojbama, koje su u većini popunjene ljudima iz jedne ustrojbine celine. No na kraju se sve svodi na izvanredne ljudе u odori koji znaju što su im zadaće i prilagođavaju se novim okolnostima, izvan svojih baza i postrojbi.

Što mislite o doprinosu malih ratnih zrakoplovstava poput hrvatskog savezničkih operacija?

Mislim da ljudi griješe kad govore o "malom doprinosu malih zemalja". Ako se dobro sjećam, HRZ ima oko 1800

pripadnika, a znatan postotak njih je na Kosovu i u Kabulu. To nije mali, nego veliki doprinos, nije bitno u kolikom broju, nego na koji način ga dajete. Na primjer, tu prije svega mislim na vaše iznimno dobro uvježbane zračne kontrolore ili ljude u Kabulu koji obuča-

Zrakoplovstvo ima goleme kapacitete bez obzira na vrstu zadaće, vojne, humanitarne ili bilo koje druge. U USAF-u govorimo o globalnoj budnosti, globalnom dosegu i globalnoj moći. Prvo je sposobnost da iz zraka vidimo sve. Druga sposobnost nije potrebna svima, no mi moramo biti sposobni dolaziti bilo kamo i dovoziti bilo što, bila to borbeni sila, humanitarna pomoć ili medicinski let.

vaju druge da rade posao koji oni rade svakoga dana...No prije svega moramo znati što si možemo priuštiti, kako najbolje možemo djelovati u NATO-u, naći svoje mjesto i razvijati prepoznate sposobnosti. Ukratko, mislim da Hrvatska radi izvanredan posao.

Krije li se u prethodnom odgovoru i vaše shvaćanje koncepta Pametne obrane?

Točno tako. Svi koji se bave konceptom traže odgovore na pitanja kako uspješno obaviti postavljene zadaće. Libija je uspješan primjer za to: nacije su se skupile i rekле: "Evo što možemo dati da bismo pomogli afričkoj i mediteranskoj naciji da dobije slobodu koju zaslužuje". Nisu svi pridonijeli istim kapacitetima, ali svatko je dao svoj obol, vojni, finansijski, ili jednostavno potporu. To je Pametna obrana!

Druga bitna tema seminara bio je air policing, odnosno nadzor zračnog prostora. Je li taj pojam posljednjih godina promijenio svoje značenje?

On se promijenio od 11. rujna 2001. Uvijek se odnosio na obranu teritorijalnog integriteta i sigurnosti suverene nacije. Nije drukčiji sam način na koji ga provodimo, nego razmišljanje o tome što su prijetnje. Ono čemu smo se posvetili kad su u pitanju te prijetnje

jesu putnički zrakoplovi, otmice, zračne luke...Danas, u novim okolnostima, vrijeme je za nove korake, koji će uzeti u obzir fiskalnu realnost. O tome smo raspravljali i na konferenciji: idemo vidjeti što možemo učiniti regionalnim pristupom, zajedničkim radom NATO-ovih, PzM-ovih i drugih zemalja i utemeljiti neku vrstu politike nadzora zračnog prostora koja bi dovela do dijeljenja kapaciteta za zaštitu suverenosti, integriteta i sigurnosti državnih granica. Uvijek treba uzimati u obzir činjenicu da svatko na kraju sam odlučuje o svojim nacionalnim interesima, no prije toga treba otvoriti sva moguća pitanja. Mislim da idemo u dobrom smjeru.

Posljednja velika tema su protupožarna djelovanja, poznata sposobnost HRZ-a?

Sposobnost koju imaju je impresivna, naročito kad se pogleda kako je integrirana s vladinim i nevladinim, vojnim i nevojnim organizacijama. I u SAD-u je to dobro riješeno, no uvijek možemo učiti kako biti bolji. Važno je što se te sposobnosti mogu dijeliti, letjelice mogu gasiti požare i preko granice. Ako je požar u pograničnom području, potrebno je raditi zajedno.

Općenito gledano, koliko se u modernim doktrinama promijenila uloga zrakoplovnih snaga?

Zrakoplovstvo ima goleme kapacitete bez obzira na vrstu zadaće, vojne, humanitarne ili bilo koje druge. U USAF-u govorimo o globalnoj budnosti, globalnom dosegu i globalnoj moći. Prva je sposobnost da iz zraka vidimo sve. Druga sposobnost nije potrebna svima, no mi moramo biti sposobni dolaziti bilo kamo i dovoziti bilo što, bila to borbeni sila,

humanitarna pomoć ili medicinski let. Pojam globalne moći ovisi o tome što "globalno" znači

vašoj zemlji. Za USAF je to postizanje globalne stabilnosti, provodimo ono što naša vlada zatraži na poziv drugih vlada. Posljednji je primjer Libija.

Kao iskusan pilot lovca, što mislite o modernim letjelicama, Raptoru ili F-35? Mijenja li tehnika i pilote?

Vidite, ja volim povijest. Ako pogledate godinama unatrag, jasno je da se tehnologija uvijek razvijala. No važnije je da su se s njom razvijali i oni koji se služe tom tehnologijom, širila su se njihova shvaćanja i razumijevanja. Mislim da je F-35 sjajan zrakoplov, no ja nisam ni blizu obučen za njega i sve njegove senzore. No mnogi su mladi ljudi to već učinili. Novi multifunkcionalni zrakoplovi nisu samo oružje, oni mogu vidjeti, čuti i raditi stvari koje mi nismo nikad očekivali. ■

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

Hrvatski piloti helikopterom Mi-8 MTV-1 prevozili su tijekom proteklih nekoliko dana osobe te humanitarnu pomoći i lijekove u naseljima Crne Gore koja su zbog velikih snježnih oborina u potpunosti ostala zatvorena i odsječena od ostatka zemlje. Ministar obrane Crne Gore Boro Vučinić zahvalio je Republici Hrvatskoj na brzoj i efikasnoj pomoći koja im je, kazao je, "ovog trenutka potrebnija nego ikad"

Helikopter Mi-8 MTV-1 iz Eskadrile transportnih helikoptera 93. zb s osam pripadnika OSRH-a (dvije posade) vratio se 21. veljače iz Crne Gore gdje je sudjelovao u pružanju humanitarne pomoći stanovništvu koje je zbog snježnog nevremena koje je pogodilo Crnu Goru bilo odsječeno od ostatka zemlje.

U Crnu Goru su upućeni iz Divulja 17. veljače na poziv njihova ministarstva vanjskih послava, a na temelju Odluke Vlade RH

HRVATSKI PILOTI U CRNOJ GORE NA HUMANITARNOJ MI-8 MI-8 MTV-1

i uz suglasnost predsjednika Republike Ivo Josipovića.

U samo tri dana, ostvarili su 45 letova u ukupnom trajanju od 12h i 15 min. Pritom je prevezeno 90 osoba i više od 1,5 tona tereta. Kao što su i očekivali, prevozili su osobe te humanitarnu pomoći i lijekove u naseljima koja su zbog velikih snježnih oborina u potpunosti ostala zatvorena i odsječena od ostatka zemlje.

Let u snježnim uvjetima za posade helikoptera nije bio novost jer su, i kad je Hrvatsku zahvatilo snježno nevrijeme, sudjelovali u pružanju humanitarne pomoći stanovništvu u unutrašnjosti Dalmacije.

Osim za prijevoz tereta, hrvatske posade su osposobljene i za akcije traganja i spašavanja, a helikopter kojim su pomagali stanovništву Crne Gore može prenijeti 4 tone tereta u transportnoj kabini, ima mogućnost podvjesnog tereta te je opremljen dizalicom LKG 150

To iskustvo ovom im je prilikom itekako dobro došlo. Sam po sebi let u zimskim, a pogotovo snježnim uvjetima nije nimalo jednostavan i zahtijeva spremnost kako pilota tako i cijele posade. Nebo je jedini spas (ND Vijesti, 19 veljače) naslov je samo jednog od brojnih tekstova u crnogorskim medijima u kojem se opisuju uvjeti u kojima su radile posade helikoptera: "Iz bjeline naziru se samo djelovi krovova drvenih planinskih kuća, štala i uski puteljci, koje su seljani uspjeli da očiste u dvorištima kako bi prokrčili put samo da stignu do stoke. Helikopter je nekoliko minuta kružio iznad sela, a potom se na obodu ispod kuće Šipčića ugledao nepravilan krug, ovičen drvenim koljem i plastičnim crvenim gajbama, gdje je spas sa neba čekalo nekoliko vrednijih seljana."

Naše su posade u akcijama surađivale s crnogorskim kolegama. Suradnju je kapetan helikoptera satnik Siniša Ante Kozina ocijenio odličnom.

Pomoći se dopremala u iznimno teškim vremenskim uvjetima

Inače, osim za prijevoz tereta, posade su osposobljene i za akcije traganja i spašavanja, a helikopter kojim su pomagali stanovništvu Crne Gore može prenijeti 4 tone tereta u transportnoj kabinu, ima mogućnost podvjesnog tereta te je opremljen dizalicom LKG 150.

Ministar obrane Crne Gore Boro Vučinić, koji je pripadnike HRZ-a i PZO-a zajedno s našim veleposlanikom Petrom Turkovićem dočekao odmah nakon slijetanja u Zrakoplovnu bazu "Golubovci" kod Podgorice, zahvalio je Republici Hrvatskoj na brzoj i efikasnoj pomoći koja im je, kazao je, "ovog trenutka potrebnija nego ikad".

CRNOJ GORI OJ ZADAĆI

Foto: MO Crne Gore

Ministar obrane Crne Gore Boro Vučinić je zajedno s našim veleposlanikom Petrom Turkovićem dočekao pripadnike HRZ-a i PZO-a odmah nakon slijetanja u Zrakoplovnu bazu "Golubovci"

Osim Hrvatske, već prije su u humanitarnoj pomoći sudjelovale i druge zemlje članice NATO-a. Tako su u Crnu Goru bili upućeni helikopteri Slovenske vojske, Oružanih snaga Grčke, a humanitarnu pomoć uputile su i Sjedinjene Američke Države. ■

U znaci se pozajma prijatelji - Helikopter HRZ u našoj zemlji

Hrvatska vojska pomaže Crnoj Gori

Uvjetljiv godinu nakon naše nešto dubrovačke episode hrvatske branjene snage poslati Crnoj Gori koja se našla u nevolji, Hrvatski veleposlanik Tomislav Češek rekuće je da je njegova zemlja zadovoljstvo što je u mogućnosti da pomogne

Partnerstvo na snježnom polju

Momci su veliki profesionalci

O profesionalnosti pripadnika HRZ-a i PZO-a te njihovim sposob-

nostima i vještinama za obavljanje zadaća u ekstremnim uvjetima, kakvi su vladali tijekom njihova boravka u Crnoj Gori, te zahvalnosti Republici Hrvatskoj na pomoći koju im je pružila kako bi barem donekle ublažila posljedice nepogode koju je uzrokovalo snježno nevrjeme koje ih je zadesilo, najbolje govore izvještaja crnogorskih medija iz kojih prenosimo isječke ...

juče pokušavao da sleti u pljevaljsko selo Kozice, gdje su dvije porodice molile da se evakuju dvije bolesne starice...

...za većinu sela na sjeveru, ali i centralnom dijelu Crne Gore nebo je jedini spas, pa tako helikopterske eskadrile iz vazduha dostavljaju hranu, ljekove ali i evakuju slabe, stare i bolesne...

Popodnevna spasilačka akcija hrvatske "osmice" iz vazduha je trajala više od tri i po sata, a onda se u sumrak bez gotovo kapi goriva, iako je bilo natočeno oko 2.000 litara, letjelica u kojoj je bila i novinarska ekipa "Vijesti", vratila na vojni aerodrom u Podgorici, gdje je major VSCG Željko Obrenić, koji je navodio let kolegama iz Hrvatske, predao raport o operaciji....

Pobjeda, 18. veljače 2012.; Ministar obrane Boro Vučinić

- Hrvatska je pokazala koliko su hrvatski narod i građani Hrvatske spremni da sa crnogorskim narodom i građanima Crne Gore grade most prijateljstva i susjedske saradnje, gledajući naprijed i stavljajući zasobom ono stoje nedavna prošlost a do sadašnja sudbina ovog regiona.... Posebno je važno to što je, u trenutku kada je u Crnoj Gori stanje obilnih snježnih padavina zbog čega je i proglašeno vanredno stanje, Hrvatska za samo nekoliko sati od našeg obraćanja pokazala spremnost da odreaguje na najprimjereniji način i u maniru pravog prijatelja i susjeda. Hrvatska nam je, iako i sama suočena sa prirodnim nedućama koje su pogodile cijeli region, uputila helikopter i stavila ga Crnoj Gori na raspolaganje sa dvije posade od osam članova.

ND Vijesti, 19. veljače 2012., Društvo; Nebo je jedini spas

Dva puta je helikopter, koji je Hrvatska kao ispomoć poslala crnogorskoj vojsci,

Pobjeda, 20. veljače 2012.; Momci su veliki profesionalci

Poručnik Darko Pavlović, crnogorski pilot, koji je prethodnih dana sarađivao s Grcima i Slovencima, sada je na letu i s Hrvatima. - Momci su veliki profesionalci. Jako dobro obavljaju zadatke, izuzetno obučeni. I ranije su radili slične evakuacije, ali su iznenadeni količinom padavina, pa je i za njih bilo dobro da vježbaju u ovim uslovima, kaže Pavlović. Prema njegovim riječima, i ovaj let je bio kao svaki drugi, s tim što su atipična mjesto za slijetanje, ograničena preprekama, žicama, veličinom snijega, nagibom...

Lana KUNIĆ, foto NATO

NATO pomaže Crnoj Gori

Pošto je snježna mećava zamela i odsjekla neke dijelove Crne Gore, u pomoć je toj zemlji pozvan i NATO. Naime, na poziv crnogorske Vlade članicama NATO saveza za pomoć, u tivatsku zračnu luku sletio je veći helikopter grčkih oružanih snaga, a u

Podgoricu ista takva letjelica slovenske vojske. S helikopterima su stigle i spasilačke ekipe specijalizirane za rad u ekstremnim uvjetima, potvrdio je čelnik crnogorske misije pri NATO-u

Vesko Garčević. Inače, snijeg na Žabljaku, po podacima Hidrometeorološkog zavoda Crne Gore, visok je 208 centimetara, u Kolašinu 192 centimetra, Plavu 161, na Cetinju 141, a u Šavniku 140 centimetara.

xx

60 godina sudjelovanja Grčke u Savezu

Glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen prošloga je tjedna izjavio da će Savez i dalje vojno pritiskati talibanske pobunjenike u Afganistanu, usporedno s naporima da se pregovorima privede krajju desetogodišnjem sukobu. Glavni je tajnik to izjavio pošto je afgani-

stanski predsjednik Hamid Karzai za The Wall Street Journal kazao da su SAD i afganistska Vlada počeli pregovore s talibanim, a čiji je krajnji cilj postizanje trajnog mira. Afganistanski predsjednik poručio je da ljudi u Afganistanu žele mir, uključujući i talibane. "Oni su isto ljudi kao i mi, imaju obitelji, rođake, djecu i prolaze teško razdoblje", kazao je afganistanski predsjednik. Talibani su pak opovrgnuli Karzajeve izjavu prema kojoj se vode pregovori. Da se snažni pritisak na talibane isplati, jer su veći izgledi da će shvatiti kako nemaju izgleda te da je bolje da sjednu za pregovarački stol, ponovio je Rasmussen novinarima tijekom putovanja u Crčku. Glavni je tajnik iskoristio svoj posjet Ateni da bi Grčkoj čestito 60. godišnjicu sudjelovanja u Savezu. "Ovdje sam da bismo razgovarali i o vašoj budućoj ulozi u Savezu te da vas uvjerim kako i dalje možete računati na njegovu potporu", rekao je glavni tajnik. Napomenuo je da je ekomska kriza pogodila i tu zemlju te da je na sadašnjoj vladi da dovede u red državne financije. Kazao je i da razumije da je za mnoge Crke socijalna sigurnost trenutačno jedina briga, no i da globalna ekonomija nije jedino što se brzo mijenja, već je, nažalost, to i međunarodna sigurnost. "Terorizam, priratstvo te cyber-ratovi samo su neki novi složeni izazovi koji utječu na naše narode", upozorio je glavni tajnik. Podsjetio je da Grčka i dalje daje vrijedan doprinos kada su u pitanju misije u Afganistanu i na Kosovu te da je to učinila i kada je prošle godine provedena akcija u Libiji.

Grčki ministar obrane Dimitris Avramopoulos i glavni tajnik Rasmussen

Savez kupuje američke besposadne letjelice

NATO će kupiti pet američkih besposadnih letjelica za borbu protiv afganistanskih pobunjenika, somalskih pirata i nadzor zabrane trgovine oružjem, objavili su prošloga tjedna iz Saveza. Istoču i da su letjelice dio projekta koji bi trebao zaživjeti između 2015. i 2017., a svrha mu je udružiti kapacitete i proračune zemalja članica Saveza u vrijeme smanjenja obrambenih izdataka. Naime, NATO je lani objavio da je sukob u Libiji otkrio nedostatke u nadzornim kapacitetima

Saveza. Prema podacima iz NATO-a, trinaest saveznika, točnije Bugarska, Česka, Estonija, Njemačka, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Norveška, Rumunjska, Slovačka, Slovenija i SAD sudjelovat će u kupovini letjelica. Te će članice sudjelovati i u kupovini ostale opreme među kojom su i mobilne zemaljske postaje.

Makedonija traži pozivnicu za NATO na samitu u Chicagu

Makedonski predsjednik Đorge Ivanov zatražio je da NATO

na idućem

samitu u svibnju u Chicagu

prihvati članstvo njegove zemlje, iako Grčka to trenutačno blokira. Istaknuo je da očekuje da zemlje članice postignu konsenzus o odluci da pozovu Republiku Makedoniju u članstvo NATO-a pod njezinim privremenim imenom koje se rabi u Ujedinjenim narodima. Naime, iako je više od 120 država, među kojima su i Rusija i Sjedinjene Države, priznalo tu državu pod imenom Republika Makedonija, zbog spora s Atenom koja Makedonijom smatra

veću regiju koja obuhvaća i dijelove Grčke, blokiran je ulaz te zemlje u NATO kao i pregovori o pristupanju Europskoj uniji. Pozivnica za članstvo u NATO-u bila je predvidena na samitu NATO-a u Bukureštu 2008., ali Grčka ju je tada blokirala.

oooooooooooooooooooooooooooo

NATO neće intervenirati u Siriji

NATO ne namjerava intervenirati u Siriji, kao što je to učinio u Libiji 2011. jer nema za to mandat Ujedinjenih naroda. Potvrdio je to u Ankari glavni tajnik Saveza Anders Fogh Rasmussen, koji je istodobno osudio represiju sirijskog režima nad prosvjednicima koji je stajao života više od 6000 ljudi, uglavnom civila. Tijekom posjeta Ankari u povodu

obilježavanja 60. godišnjice pristupanja Turske NATO-u, u veljači 1952., glavni je tajnik čestitao toj zemlji te rekao da je Turska važan član Saveza i ima važnu ulogu u operacijama koje se provode. "Turska ima važan glas u našim odlukama i ključnu ulogu u oblikovanju našeg partnerstva. Turska je mnogo učinila za NATO, no i NATO za Tursku", rekao je Rasmussen te istaknuo neke prednosti članstva. Prema njegovim riječima, upravo je partnerstvo zemalja glavna zapreka svakom agresoru, jer napad na bilo koju članicu, napad je na Savez u cijelosti.

oooooooooooooooooooooooooooo

Znate li ...

Euroatlantsko središte za usklađivanje odgovora na katastrofe (EADRCC) dostupno 24 sata, sedam dana u tjednu, najvažnija je spona za usklađivanje djelovanja tijekom spašavanja i pružanja pomoći između NATO-a i zemalja partnera.

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

Izobrazba u OSRH je slijedno-rastuća a upravo su na ovoj prvoj razini temelji časničkog poziva. Ovdje se stvaraju časnici koji su budućnost OSRH-a i ne smije se pogriješiti. Sve poslije je nadogradnja

pukovnik Ljubomir Udiljak,
zapovjednik Časničke škole Hrvatskog
vojnog učilišta "Petar Zrinski"

U Časničkoj školi stvaraju se časnici koji su budućnost OSRH-a

O značenju izobrazbe časnika u OSRH i glavnim trendovima u Časničkoj školi razgovarali smo s pukovnikom Ljubomirom Udiljakom, koji je na dužnost zapovjednika Škole imenovan u rujnu prošle godine, s početkom školovanja novog naraštaja časnika.

Može li se reći da su počeci školovanja u OSRH vezani upravo uz Časničku školu?

Da. Još su tijekom Domovinskog rata časnici odlazili na razne oblike izobrazbe tako da se bez preterivanja može reći da je povijest školovanja u OSRH zapravo povijest Časničke škole. Danas je Časnička škola HVU "Petar Zrinski" obrazovna ustanova u kojoj se školjuju kadeti i kandidati za časnike za temeljne časničke dužnosti, te časnici za niže stožerne, zapovjedne i funkcionalne dužnosti svih

borbenih rodova, rodova borbene potpore, službi, struka i njihovih specijalnosti. U školi se provode Temeljna i Napredna časnička izobrazba a u našem sastavu je i Kadetska bojna.

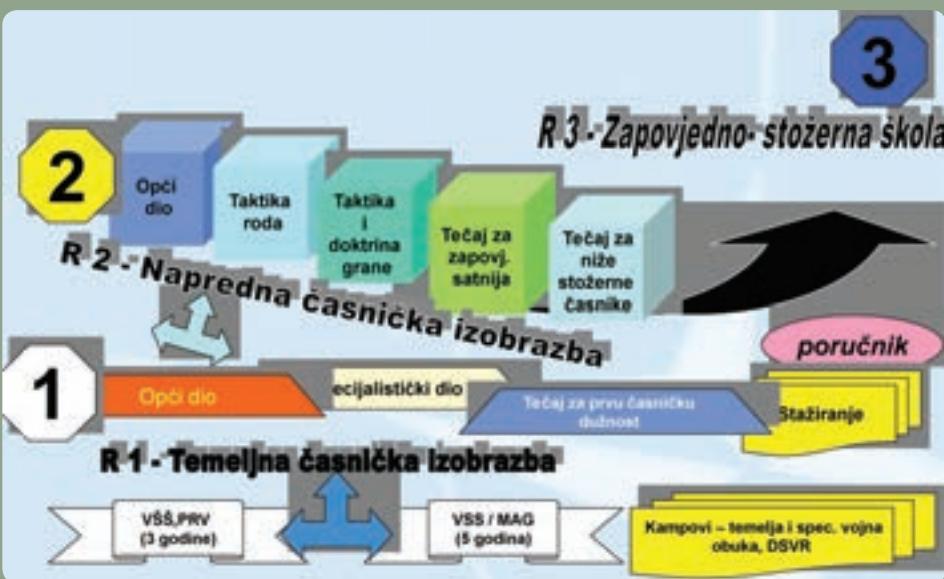
Prva razina je Temeljna časnička izobrazba? Što biste izdvojili kao njezine specifičnosti?

U razdoblju od 1996. godine uključujući i ovaj 11. naraštaj na Temeljnoj časničkoj izobrazbi je bilo 2539 polaznika. Ako tome dodamo i pripadnike OSRH koji su polazili časničku izobrazbu tijekom Domovinskog rata, riječ je o više od 3 000 polaznika. U Naprednoj časničkoj izobrazbi zajedno s ovim naraštajem školovalo se 2362 časnika.

Temeljna časnička izobrazba specifična je prije svega po strukturi polaznika. Naime, na nju dolaze polaznici koji su u OSRH primljeni različitim oblicima priključivanja osoblja, kadeti, oni koji su završili dragovoljno služenje vojnog roka, iz postrojbi, kao i oni koji su u OSRH primljeni izravno iz civilstva. Izobrazba u OSRH je slijedno-rastuća a upravo su na ovoj prvoj razini temelji časničkog poziva. Ako se tu napravi dobar posao, poslije ne bi trebalo biti problema.

S obzirom na strukturu polaznika treba dosta umješnosti u izradi nastavnih planova i programa na toj razini izobrazbe.

Da, zato je i nužno, a to će i dodatno potencirati, iz naraštaja u naraštaj mijenjati i

prilagođavati nastavne planove i programe. Raščlamba na kraju svake godine služi nam upravo za doradu programa. Gotovo nakon svakog naraštaja ima nekih manjih ili većih izmjena. Na Temeljnoj časničkoj izobrazbi imamo opći i specijalistički modul. Analiza prosjeka ocjena pokazuje da su kadeti u općem modulu po uspjehu iznad polaznika iz postrojbe dok su oni u specijalističkom bolji od kadeta. Upravo se zato planovi i programi moraju prilagođavati svim polaznicima a istodobno trebaju biti i izazovni. Mislim da to radimo dosta dobro.

U sastavu Časničke škole je i Kadetska bojna. Zahtijeva li zapovijedanje njome drukčiji pristup od načina na koji radite s Bojnom za izobrazbu?

Zapovijedanje Kadetskom bojnom doista je specifično i zahtijeva poseban pristup. Riječ je o mladim ljudima koji dolaze iz cijele Hrvatske i uz to što od njih tražite odgovornost na neki način ih i odgajate. Oblikujete ih na svojevrstan način i kao osobe i kao buduće časnike.

Njihov razvoj pratimo od samog početka tako da na vrijeme možemo otklanjati eventualne nedostatke, usmjeravati ih i nadzirati a sve kako bismo na kraju dobili najboljeg mogućeg časnika. To je za sve nas koji s njima radimo velika odgovornost ali i izazov.

Ima li nekih novina u ovom 11. naraštaju Časničke škole?

Nove zahteve koji se iz godine u godini stavljaju pred pripadnike OSRH treba pratiti i u izobrazbi, a u Časničkoj školi to i radimo. Ovaj naraštaj školovanje je započeo po novom konceptu. Naime prije početka izobrazbe svi su kandidati bili na dvotjednom pripremnom kampu. Radilo se intenzivno od 14 do 16 sati dnevno. Kamp se pokazao

Ovaj je naraštaj školovanje započeo po novom konceptu. Naime prije početka izobrazbe svi kandidati su bili na dvotjednom pripremnom kampu. Radilo se intenzivno 14 do 16 sati dnevno. Kamp se pokazao jako dobrim i prijedlog je da u sljedećim naraštajima bude i jedan od uvjeta za prijam na izobrazbu.

jako dobrim i prijedlog je da u sljedećim naraštajima bude i jedan od uvjeta za prijam na izobrazbu.

Postupno se podižu kriteriji, kako kod kadeta tako i kod polaznika na Temeljnoj i Naprednoj časničkoj izobrazbi. Mislim da imamo odličnu bazu ljudi i onih iz sustava i iz civilstva da možemo napraviti kvalitetnu selekciju budućih časnika.

Primjećuju li se kakvi novi trendovi u izobrazbi u Časničkoj školi?

Naravno. Spomenut ću samo neke. Tako su primjerice polaznici Napredne časničke izobrazbe sve mlađi, kako po godinama tako i po stažu u OSRH. Sve više njih je bilo u misijama što prije nije bio slučaj. Isto tako imamo i sve više predavača koji su bili u misijama.

Na Temeljnu časničku izobrazbu dolaze nam polaznici s izvrsnim znanjima koja su

stekli tijekom studija. Spomenut ću samo jedan podatak. Na ovom 11. naraštaju od 113 polaznika njih 52 ima znanje engleskog više od 90% po ALCPT dok su ostali u prosjeku višem od 70%. Složit ćete se da su to izvrsni rezultati. Do sada je u ovom naraštaju petorici polaznika prekinut status školovanja jer nisu zadovoljili kriterije škole. Nije više praksa da onaj tko je upisao mora i završiti školu. Mi ne izabiremo kandidate, ali ako ne zadovolje kriterije, možemo im prekinuti školovanje. Svima treba biti jasno da je školovanje zalog za budućnost, za posao koji će raditi i bez uspješno završene škole neće se moći napredovati.

Vaša vojna karijera vezana je 1. gardijsku brigadu, a i prije sadašnje dužnosti bili ste zapovjednik 1. bojne Tigrovi. Koja je dužnost odgovornija?

Svaka na svoj način. Ponos mi je bio biti pripadnik Tigrova. U postrojbi vodite 600 ljudi i odgovorate za njih što ima svoju težinu. No nakon šest mjeseci provedenih na ovoj dužnosti mogu reći da je odgovornija iz nekih drugih razloga. Ovdje se stvaraju časnici koji su budućnost OSRH-a i tu se ne smije pogriješiti. Sve poslije je nadogradnja. Upravo u tome je odgovornost svih nas koji sudjelujemo u procesu izobrazbe koja treba podupirati ciljeve i trendove u razvoju Oružanih snaga. Dok sam radio u postrojbi

primao sam i uvodio u posao časnike koji su završili Časničku školu i često sam znao biti kritičan. No sad vidim koliko je ovo zahtjevan posao. No, Hrvatsko vojno učilište otvoreno je za nove ideje i prijedloge u što sam se i sam uvjerojerio jer sam u ovih pola godine, koliko sam na ovoj dužnosti, već realizirao neke od novina koje sam predložio stupanjem na dužnost.

Lada PULJIZEVIĆ

“NAŠ GAVRAN”

Mnogo je ljudi koji spontano, govoreći o Damiru Tomljanoviću Gavranu, uz njegovo ime izgovore riječ “naš”. “Naš Gavran”, kažu oni kada se sjećaju vremena koje su s njim proveli, prepričavaju događaje u kojima su s Gavranom sudjelovali ili prebiru uspomene povezane s njim. Tako kažu Senjani, jer Gavran je u Veljunu, nadomak Senja rođen; ondje je proveo djetinjstvo i krenuo u školu.

Tako kažu i pripadnici Prve gardijske brigade, jer Gavran je u samom početku, u svibnju 1991., tada kao 23-godišnji mladić, postao i zauvijek ostao jedan od Tigrova. Svojim ga smatraju i Vukovarci, i Dubrovčani, i oni iz Iloka, Okučana,

Novske, Slanog, Čepikuća, Konavoskih brda, Nove Gradiške, Tenje, Petrinje, Neuma... Dolazio je, spašavao, oslobađao, pomagao, smirivao, vraćao je vjeru, davao nadu. Koliko ljudi toliko priča, sjećanja i razloga da Gavran bude “naš Gavran”. “Naš Gavran”, kažu i Zadrani, jer ona posljednja kota koju je Gavran za života štitio, tada kao zapovjednik 1. sektora IZM-a Zadar, kota 856 na Tulovim Gredama, bila je na zadarskoj bojišnici, visoko gore među oštrom velebitskim stijenama. A i oni iz Krivog Puta gdje je odrastao kažu “naš Gavran”. Ondje je Damir Tomljanović i sahranjen.

Za života koji nije trajao ni 26 godina, Damir Tomljanović Gavran dao je toliko mnogo, dao je sve što je mogao dati - i njegov trag ne može biti drugačiji nego ovakav, određen riječima “naš Gavran”. I uvijek će takav ostati u našim mislima, sjećanjima, u našoj povijesti. ■

U povodu 18. godišnjice pogibije Damira Tomljanovića Gavrana, 17. veljače u Krivom Putu je održan komemorativni skup i polaganje vijenaca na grob legendarnog zapovjednika i heroja Domovinskog rata te misa zadušnica u župnoj crkvi Gospe Snježne. Uz obitelj skupu su nazočili izaslanik ministra obrane brigadni general Mladen Fuzul, prvi zapovjednik Specijalne postrojbe MUP-a Rakitje general Darko Rukavina, izaslanstvo Bojne za specijalna djelovanja na čelu sa zapovjednikom pukovnikom Draženom Resslerom, predstavnici grada Senja, Zadra, Starigrad – Paklenice te braniteljskih udruga: "Tigar 90/91 Rakitje", URV 1. gardijske brigade, UP SG SOD D.T. - Gavran Zadar te mnogi poštovatelji, prijatelji i suborci.

Izaslanik ministra obrane general Mladen Fuzul tom je prigodom podsjetio na Gavranov ratni put te između ostalog istaknuo: "Gde je tih teških devedesetih godina hrvatskom narodu trebala pomoći u obrani rodne grude, pred naletom bolje opremljenog i brojčano nadmoćnijeg neprijatelja, taj momak s Velebita, naš Gavran, na čelu svojih Tigrova bio je uzdanica i sigurnost napadnutom hrvatskom narodu. Gavrane, svi koji su s tobom bili po vrletima Velebita sjećaju se s kojom lakoćom si se kretao po teškoj i surovoj velebitskoj bojišnici. Sjećaju se s kojom lakoćom si rješavao probleme. Svi su znali da si tu i da se na tebe mogu osloniti.

Gavrane, svako jutro je na Velebitu hladno, ali ono jutro kada si otisao, bilo je posebno hladno. Zavladao je to jutro nevjericu i muk, stisak u grlu, nitko, ama baš nitko nije vjerovao da si zauvijek otisao... Volio si svoje Tigrove, a i oni tebe su voljeli i danas te vole, zato 18 godina poslije tvoje smrti ne daju da zaborav prekrije tvoje ime."

Damir Tomljanović Gavran rođen je 18. travnja 1968. u Veljunu Primorskom pored Senja, a pogoden snajperskim metkom poginuo je 17. veljače 1994. na Velebitu.

U kolovozu 1990. dragovoljno priступa postrojbi Specijalne policije za posebne namjene MUP-a u Rakitju, a potom Prvoj gardijskoj brigadi ZNG-a Tigrovi od njezina službenog osnutka u svibnju 1991. Sa svojim suborcima sudjelovao je u borbama na bojištima u svim dijelovima Hrvatske, od istočne Slavonije, Banije i Korduna, karlovačke bojišnice, južnog i zadarskog bojišta.

Obnašao je dužnosti zapovjednika voda pa zapovjednika satnije 1. A brigade ZNG-a, zatim postaje dozаповједник pa zapovjednik 4. bojne Tigrova te zapovjednik 2. bojne 1. gbr Tigrovi. Od 14. ožujka 1993. do pogibije bio je zapovjednik 1. sektora, IZM Zadar – ZP Split.

Posthumno mu je dodijeljen čin stozernog brigadira. Za života ga je više puta pismeno pohvalio predsjednik RH Franjo Tuđman i ministar obrane Gojko Sušak; nositelj je Spomenice Domovinskog rata 1990.-1992. i Plakete 1. gardijske brigade. Posmrtno je odlikovan Redom bana Josipa Jelačića, Redom Nikole Šubića Zrinskog, Redom Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana s pozlaćenim pleterom, Redom kneza Domagoja s ogrlicom, Redom hrvatskog trolista, Zlatnom plaketom "Tigar".

PREDSTAVLJAMO

Vesna PINTARIĆ, snimio Davor KIRIN

U želji da pridonesemo što bržem i lakšem uklapanju i djelovanju pripadnika OSRH-a koji odlaze u operaciju ISAF te na svojevrstan način olakšamo njihov šestomjesečni boravak u misiji i snalaženje u dalekom Afganistanu, Odjel hrvatskih vojnih glasila ovih je dana izdao Priručnik za pripadnike OSRH u operaciji ISAF. Riječ je o knjižici džepnog formata u kojoj smo na malo manje od dvjestotinjak stranica pokušali sažeti sve bitne informacije o zemlji i misiji u koju odlaze

Priručnik za pripadnike OSRH u operaciji ISAF

Pripadnici naših Oružanih snaga koji odlaze u operaciju ISAF u Afganistan prolaze višetjedne pripreme da bi se što bolje upoznali sa zemljom i zadaćom koja ih očekuje te se što bolje uklopili i djelovali u međunarodnom okruženju. Iako su te pripreme sveobuhvatne, tek na terenu svaki vojnik prolazi svojevrstan osobni test i prilagođava se novim okolnostima koristeći se svim onim znanjima koje je dobio prije odlaska u misiju. U želji da pridonesemo njihovu što bržem i lakšem uklapanju i djelovanju u novoj sredini te na svojevrstan način olakšamo njihov šestomjesečni boravak u misiji i snalaženje u dalekom Afganistanu, Odjel hrvatskih vojnih glasila ovih je dana izdao Priručnik za pripadnike OSRH u operaciji ISAF. Riječ je o knjižici džepnog formata, koju svaki pripadnik može uvijek imati uza sebe, u kojoj smo na malo manje od dvjestotinjak stranica, podijeljenih u deset zasebnih poglavja, pokušali sažeti sve bitne informacije o afganistanskoj kulturi, povijesti, plemenskim običajima, vjeri, gospodarstvu i političkom sustavu, ali i organizaciji i djelovanju afganastskih vojnih i policijskih snaga sigurnosti. Nadamo se da će praktični savjeti prilikom pozdravljanja, razgovora, pregovora, objedovanja... općenito ponašanja prilikom susreta s lokalnim stanovništvom biti korisni u neposrednim kontaktima u kojima će se naći naši vojnici. Jednako tako vjerujemo da će cjelina o ustroju Afganistanskih snaga sigurnosti s pripadajućim zadaćama, razmještajem te činovima omogućiti

Priručnik za pripadnike OSRH u operaciji ISAF izdao je Odjel hrvatskih vojnih glasila, Službe za odnose s javnošću i informiranje MORH-a u suradnji s brigadnim generalom Vladom Šindlerom i Zavojedno-operativnim središtem GS OSRH-a koje je ažuriralo sve prikupljene podatke te stožernim narednikom Željkom Kliskom, dje latnikom Obučnog središta za međunarodne vojne operacije, inače sudionikom operacije ISAF. U dodatku Priručnika je i već prije objavljeni Pojmovnik nastao u suradnji s Mešihatom Islamske zajednice u RH, autora efendije Aziza Hasanovića.

cjelovitiji uvid u organizacijsku strukturu vojske i policije s kojom će se hrvatski vojnici susretati tijekom svojih zadaća.

Ukratko smo donijeli i pregled uspostave operacije ISAF s ulogom i zadaćama regionalnih zapovjedništava te razmještajem postrojbi međunarodnih

snaga koje djeluju na području misije s pripadajućim kartama za lakše snalaženje. Posebnu cjelinu čini i pregled sudjelovanja pripadnika OSRH-a u misiji s aktualnim zadaćama i razmještajem svih sa stavnica trenutačno angažiranog hrvatskog kontingenta.

U priručniku se nalazi i hrvatsko-dari - paštu rječnik s najčešće rabljenim riječima, frazama, pitanjima te kao dodatak i pojmovnik nepoznatih i manje poznatih riječi, svojevrsna abeceda razumijevanja islamskog znakovlja i pojmoveva.

Već u idućem hrvatskom kontingenetu koji bi se u ožujku trebao uputiti u operaciju ISAF, svaki naš vojnik ponijet će sa sobom i ovaj Priručnik, za koji vjerujemo da će mu biti veoma koristan i da će u njemu pronaći informacije koje će mu olakšati boravak u misiji. Sa svakim novim kontingentom Priručnik će se obnavljati i mijenjati u skladu s aktualnim promjenama u misiji i biti dio njihove opreme, a nadamo se i naš skroman doprinos još uspješnjem i profesionalnijem obavljanju povjerenih im zadaća. ■

Ocenjivački tim ZzP-a uz nadzor tima Glavnog stožera OSRH-a u vojarni "Pleso" proveo je ocjenjivanje spremnosti sastavnica Zapovjedništva za potporu koje su deklarirane za djelovanje u Borbenoj skupini Europske unije čija će vodeća nacija biti Njemačka. Ocjenjivanje je provedeno u skladu s NATO-ovim konceptom CREVAL.

Ocenjivanje logističkih sastavnica OSRH-a za BORBENU SKUPINU EU

U vojarni "Pleso" je od 14. do 17. veljače provedeno ocjenjivanje spremnosti sastavnica Zapovjedništva za potporu koje su deklarirane za djelovanje u Borbenoj skupini Europske unije čija će vodeća nacija biti Njemačka. Ocjenjivanje je provodio ocjenjivački tim ZzP-a na čelu s pukovnikom Zlatanom Severom, a nadzor ocjenjivanja je osigurao nadzorni tim Glavnog stožera OSRH-a koji je predvodio brigadir Mijo Kožić.

Ocenjivanje je provedeno u skladu s NATO-ovim konceptom CREVAL, koji se primjenjuje i za EUBG i to u dvije faze. Prva je takozvana In Barracs Inspections (Inspekcije u vojarni). Riječ je o administrativnom dijelu u kojem se npr. provjeravaju procesi planiranja obuke i podaci o pojedinima i njihovoj pripremljenosti te niz drugih detalja kojima je potrebno udovoljiti. Drugi se dio odnosi na terenske inspekcije (In Field Inspections), tijekom kojih se pokazuju i ocjenjuju taktičke sposobnosti sastavnica deklariranih za EUBG. Ocjenjivane su sljedeće sastavnice: stožerno osoblje (7 pripadnika), nacionalni element potpore (15 pripadnika), desetina za pretovar tereta (8 pripadnika), desetina za skladištenje goriva (10 pripadnika) i medicinski tim Role -1 (4 pripadnika). Tri potonje sastavnice svoje su sposobnosti u glavnini pokazale na terenskim demonstracijama, u skladišnom području vojarne "Pleso". Tako je desetina za pretovar tereta demonstrirala sposobnosti manevriranja dizalicom Kalmar, te utovar i istovar kontejnera i paleta uz

Središnji događaj preduputne obuke, kao i evaluacijskog procesa za sastavnice OSRH-a koje će sudjelovati u EUBG-u bit će vojna vježba Spremnost (poligon "Eugen Kvaternik", Slunj, 2. - 6. travnja). Tada će biti ocjenjivane sastavnice HKoV-a, uz nazočnost predstavnika ostalih nacija uključenih u EUBG (Njemačka, Austrija, Češka, Irska, Hrvatska, Makedonija).

Desetina za pretovar tereta demonstrirala je sposobnosti manevriranja dizalicom Kalmar, te utovar i istovar kontejnera i paleta

uporabu viličara na prikolicu, a sve u određenom vremenu. Desetina za skladištenje goriva prikazala je opremu za skladištenje i opskrbu goriva te provjeru njegove kakvoće u pokretnom laboratoriju također u propisanim vremenskim okvirima a medicinski tim ROLE-1 postupke prilikom stradavanja, triaju i početno zbrinjavanje te medicinsku evakuaciju i daljnje medicinsko zbrinjavanje ozlijeđenog.

Sastavnice ZzP-a će u EUBG-u biti u sastavu austrijske logističke bojne. Navedena EUBG bit će u fazi spremnosti od 1. srpnja ove godine, a do 31. svibnja nadzorni ocjenjivački tim GS OSRH-a treba potvrditi da hrvatske sastavnice, uključujući i logističku, udovoljavaju dogovorenim standardima, kriterijima i sposobnostima.

Inače, sastavnice ZzP-a će u EUBG-u biti u sastavu austrijske logističke bojne. Navedena EUBG će biti u fazi spremnosti od 1. srpnja ove godine, a do 31. svibnja nadzorni ocjenjivački tim GS OSRH-a treba potvrditi da hrvatske sastavnice, uključujući i logističku, udovoljavaju dogovorenim standardima, kriterijima i sposobnostima. Brigadir Kožić je naglasio da su pripreme počele u skladu s rokovima, tako da će biti dovoljno vremena da se eventualni nedostaci uočeni tijekom ciklusa preduputne obuke otklone do kraja svibnja. Preporuke za otklanjanje nedostataka dat će upravo ocjenjivački timovi. Središnji događaj preduputne obuke, kao i evaluacijskog procesa za sastavnice OSRH-a koje će sudjelovati u EUBG-u bit će vojna vježba Spremnost (poligon "Eugen Kvaternik", Slunj, 2. - 6. travnja). Tada će biti ocjenjivane sastavnice HKoV-a, uz nazočnost predstavnika ostalih nacija uključenih u EUBG (Njemačka, Austrija, Češka, Irska, Hrvatska, Makedonija). ■

Desetina za skladištenje goriva prikazala je opremu za skladištenje i opskrbu goriva te provjeru njegove kakvoće u pokretnom laboratoriju

ORUŽANE SNAGE REPUBLIKE HRVATSKE

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

"Raditi s vašim glazbenicima doista je fantastično. Mislim da bi svaka vojska bila ponosna da ima ovakve vojne glazbenike", kazao nam je Cober koji je surađivao s glazbenicima diljem svijeta. "Želio bih da se suradnja sa Simfonijskim puhačkim orkestrom nastavi. Zaista je zadovoljstvo raditi s vašim orkestrom"

SIMFONIJSKI PUHAČKI ORKESTAR OSRH-a pod dirigentskom palicom svjetskog glazbenog autoriteta

Simfonijski puhački orkestar OSRH-a svoj je prvi ovogodišnji koncert u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog održao pod dirigentskom palicom svjetski poznatog dirigenta Jana Cobera.

Suradnja s Janom Coberom počela je prije nekoliko godina kad su članovi Orkestra polazili njegove dirigentske tečajeve, a ovo je bilo prvi put da je i dirigirao našim orkestrom. "Raditi s vašim glazbenicima doista je fantastično. Mislim da bi svaka vojska bila ponosna da ima ovakve vojne glazbenike", kazao nam je Cober koji je surađivao s glazbenicima diljem svijeta. Na svojevrstan način ovaj se dirigent svjetskog glasa specijalizirao malo više za puhačku glazbu i u svom radu surađuje s brojnim vojnim orkestrima. Najprije s vojnim orkestrom OS Švicarske a potom i drugih zemalja. Tako primjerice u Sloveniji održava četiri puta godišnje dirigentski tečaj na koji su došli i članovi našeg orkestra i to je bio svojevrsni početak suradnje.

Iza sebe ima 40 godina dugu glazbenu karijeru koju je započeo u rodnom Thornu, Nizozemska, u kojem su dva velika orkestra poznata u cijelom svijetu. Pripadnost orkestru je bila toliko važna da se primjerice godinama nije bilo moguće vjenčati s nekim tko je iz drugog orkestra. Studirao je klarinet i dirigiranje. "Rodjen sam s klarinetom.

On je druga strana mene. Ali dirigiranje je nešto mnogo više. Rad s ljudima koji ima mnogo aspekata". Cober predaje i na konzervatoriju u Maastrichtu tako da kako, kaže, posla ima mnogo. Zanimljivo je i da je Cobert časnik Kraljičinog nizozemskog reda Oranje-Nassau.

Riječ je o civilnom redu kao sir u Enleskoj. "Eto, nisam nikad bio u vojsci, ali sam časnik". U vojnem se okruženju osjeća odlično. I naši glazbenici su više nego zadovoljni što imaju priliku raditi s takvim glazbenim autoritetom. "Nadam se da vaši glazbenici s kojima sam surađivao u ovom razdoblju osjećaju da je biti glazbenik dar, a ne dužnost. To nije samo nečiji posao, već nešto posebno". No kad je o vojnim glazbenicima riječ, oni uz umjetnički aspekt svog posla imaju i onaj vojni, protokolarni.... I za to Cobert ima odgovor. Apostrofirajući specifičnost glazbenika u vojnem orkestru kaže da se u svakom, pa i u tom poslu mora naći ravnoteža. Sve te različite aktivnosti obogaćuju čovjeka. Iako je gledajući s vojnog aspekta kao dirigent na svojevrstan način "zapovjednik", Cobert kaže da se tako ne osjeća. Dirigiranje je za njega način komunikacije, suradnja. Glazbenici, kaže, moraju osjetiti da mogu biti kreativni jer je glazba osjećaj. Iako smo s Cobertom razgovarali nakon više od četverosatne probe, kazao nam je da se ne osjeća umorno. "Navikao sam na ovakav tempo. Radim vrlo intenzivno. Ponekad je to za druge previše, ali to sam ja. To je moj karakter. Želio bih da se suradnja sa Simfonijskim puhačkim orkestrom nastavi. Zaista je zadovoljstvo raditi s vašim orkestrom". Ono što po-

sebno veseli jest da je želja za nastavkom suradnje obostrana. ■

Jan Cober, svjetski poznati dirigent sa Simfonijskim puhačkim orkestrom OSRH

Tečaj za borbenog spasioca

U Središtu za obuku i doktrinu logistike u Požegi od 6. do 14. veljače proveden je tečaj za borbenog spasioca. Dvadeset jedan polaznik zadovoljio je sve uvjete te su im podijeljene licencije. Borbeni spasilac je vojnik koji ima dodatnu sposobnost, vještina i znanje tako da u uvjetima bojišnice u mirovnim operacijama može provesti osnovnu triju ranjenih vojnika, zna osigurati prohodnost dišnih putova, sposoban je procijeniti vitalne funkcije ozlijedenog, zaustaviti krvarenje, dati infuziju, zna otvoriti venski put te poslati zahtjev za medicinskom evakuacijom i pripremiti ozlijedenog za transport.

Zadaća je tečaja da polaznike putem predavanja i praktičnog rada na modelima (lutkama) obući za samostalnu primjenu stečenih znanja i vještina u realnim situacijama. Tijekom predavanja polaznici usvajaju teoretska znanja o hitnim mjerama i postupcima zbrinjavanja ranjenih osoba, dok je drugi dio tečaja praktičan rad. Na kraju praktičnog dijela na CV "Glavica" provodi se završna vježba "Taktičko zbrinjavanje ozlijedenih" gdje polaznici u simulaciji borbenog okružja u kojem ima ranjenih od pješačkog naoružanja i MES-a moraju provesti zadaću, a pritom zbrinuti ozlijedene i pozvati pomoć.

Zbrinjavanje ranjenika na bojištu je doktrina koja se mijenja u skladu sa suvremenim načinima ratovanja te se neprestano treba pratiti i uskladiti, a preporuka je da svaka manja postrojba/tim/posada treba imati najmanje jednog borbenog spasioca.
M. TRNOKOP

Završen tečaj za vozača višenamjenskog vozila HMMWV M1151

U požeškom Središtu za obuku i doktrinu logistike od 6. do 10. veljače proveden je tečaj za vozača višenamjenskog vozila velike pokretljivosti HMMWV M1151. Svrha mu je osposobiti polaznike za sigurno upravljanje višenamjenskim vozilom velike pokretljivosti HMMWV M1151 u različitim terenskim i cestovnim uvjetima, za uporabu svih uređaja koji omogućavaju bolju prohodnost u svim vremenskim i zemljишnim uvjetima te upoznati polaznike sa sigurnosnim mjerama vozila. Polaznici su osposobljeni za dnevne i noćne (upravljanje vozilom uređajima za noćno gledanje – tzv. night vision google) cestovne, gradske i terenske uvjete vožnje, za vožnju na prirodnim nekontroliranim terenima te su prošli obuku na poligonu terenske vožnje na cestovnom vježbalisti "Glavica" koje nudi doživljaj većine kritičnih momenata na koje vozač može naići prilikom uporabe vozila.

Zbog sve veće potrebe za obukom vozača vozila HMMWV M1151 tečaj je uspješno pohađalo i završilo šest instruktora vožnje Odjela za obuku SzOIDL-a. Tijekom tečaja polaznici su se izmjenjivali u ulozi instruktora i polaznika uz nazočnost i savjetovanje licenciranog instruktora za vozilo HMMWV M1151, također pripadnika SzOIDL-a. Polaznicima su podijeljene potvrde o uspješno završenom tečaju te su sada instrktori osposobljeni za obuku budućih polaznika. Posebnost je ovog tečaja da je proveden u specifičnim terenskim uvjetima (visina snijega do 70 cm i ekstremno niskim temperaturama koje su se spuštale i do minus 20 stupnjeva) gdje se vozilo pokazalo iznimno kvalitetno u pokretljivosti i pouzdanosti.

M. TRNOKOP

Preduputna obuka pripadnika Borbene skupine EU-a

U Središtu za obuku i doktrinu logistike u Požegi od 9. siječnja do 3. veljače prvi je put u OSRH provedena preduputna obuka 44 pripadnika ZzP-a za sudjelovanje u Borbenoj skupini Evropske unije. Komponente za koje je ZzP glavni nositelj zadaće, a koje su sudjelovale u obuci su nacionalni element potpore (NEP), desetina za opskrbu gorivom, desetina za pretovar i ROLE-1 (prva razina zdravstvene potpore).

Polaznici se obučavaju i pripremaju za sudjelovanje u Borbenoj skupini EU-a u poslovima koje pojedina komponenta provodi u dvije cjeline: postrojbena strukovna (provodi se u postrojbama redovitim dnevnim aktivnostima uvježbavanjem postupaka i vještina i odnos se primarno na znanja i vještine struke) i preduputna obuka. Tijekom preduputne obuke pripadnici se osposobljavaju za temeljna vojna znanja i vještine koje mora imati svaka vojna osoba, kao temelj za nastavak obuke gdje se polaznici obučavaju u uporabi radioglasovnih postupaka, uporabi UTM zemljovida i GPS-a, uporabi NBK zaštitne opreme i obuci za samostalno upravljanje motornim vozilom u različitim vremenskim i terenskim uvjetima. Poseban se naglasak daje

na uvježbavanje u rukovanju i uporabi naoružanjem te su pripadnici sudjelovali na borbenoj obuci na vojnom poligonu "Gašinci" gdje je provedeno gađanje iz HS-a i VHS-a. Za vrijeme obuke pripadnici su uvježbani u radnjama i postupcima pri nailasku na improvizirane eksplozivne naprave, na zasjedu, napad, postupcima pri nailasku na prosvjednike te postupcima javljanja i izvješćivanja. Na kraju cjelokupne obuke u vojarni je "Pleso", u skladu s konceptom sustava spremnosti OSRH-a, provedeno ocjenjivanje. M.TRNOKOP

U Dočasničkoj školi završen tečaj za instruktore

U Dočasničkoj školi u Đakovu 10. veljače je održana promocija završetka sedmog naraštaja tečaja za instruktore. Promociji i dodjeli značaka instruktora nazočili su zamjenik zapovjednika Dočasničke škole satnik Krasnodar Brlečić, vojni kapelan Drago Majić, načelnik Odjela za izobrazbu časnički namjesnik Mladen Pepić i voditelj tečaja časnički namjesnik Marko Džigumović. Izobrazba je provedena od 9. siječnja do 10. veljače u Đakovu i Zadru. Tečaju je pristupilo 40 dočasnika, a njih 35 uspješno ga je završilo i primilo značke instruktora. Među uspješnim polaznicima bili su i dva polaznika Oružanih snaga Crne Gore. Najbolji polaznik skupine u Đakovu stožerni narednik Josip Kralj i skupine u Zadru narednik Damir Podrug primili su pohvale od zapovjednika Dočasničke škole. Z. L.

Drugi modul Napredne časničke izobrazbe

U požeškom Središtu za obuku i doktrinu logistike(SzOIDL) od 9. siječnja do 10. veljače proveden je drugi modul Napredne časničke izobrazbe. Svrha je izobrazbe dogradnja stečenih znanja potrebnih zapovjedniku satnije za samostalno vođenje i zapovijedanje.

Svladavanje nastavnih sadržaja preduvjet je za daljnje razumijevanje vojnostručnih sadržaja za svaku pojedinu službu borbene potpore za koju se polaznik osposobljava. Ovom izobrazbom nastoji se polaznicima proširiti opća i temeljna znanja iz funkcionalnog područja logistika putem sljedećih predmeta: Materijalno-finansijsko poslovanje, Služba borbene potpore i Logistika u operacijama taktičke razine.

Napredna časnička izobrazba, u skladu s konceptom izobrazbe, definirana je kao druga razina izobrazbe časnika i sastoji se od pet modula. Prv je modul zajednički za sve polaznike Napredne časničke izobrazbe i provodi se na Hrvatskom vojnom učilištu, a nakon drugog modula, provedenog u SzOIDL-u, polaznici nastavljaju s izobrazbom na HVU gdje počinje izobrazba po trećem modulu. Za uspješan završetak NČI potrebno je uspješno završiti prva tri modula (1. modul - opći dio, 2. modul - specijalistički dio, 3. modul - taktika i doktrina grane) i jedan od preostala dva (4. modul - tečaj za zapovjednika satnije/broda/bitnice/zrakoplovne vode ili 5. modul - tečaj za nižeg stožernog časnika).

Svrha je Napredne časničke izobrazbe osposobiti polaznike za obnašanje zapovjednih i nižih stožernih dužnosti unutar grana OSRH-a. M.T.

NOVI JAPANSKI BROD

U brodogradilištu Yokohama tvrtke IHI Marine United (IHIMU) 27. siječnja održana je svečanost polaganja kobilice prvog helikopterskog razarača (razarač-nosač helikoptera) nove klase istisnine 19 500 t, čime će to plovilo postati najveći brod u sastavu japanskih pomorskih snaga. U skladu sa sadašnjim najavama novu klasu nosača helikoptera činit će dva plovila, a vrijednost prvog broda u klasi procjenjuje se na 1,5 milijardi dolara.

Projekt novih nosača helikoptera poznat je pod oznakom 22DDH, imat će 248 m dugačku letnu palubu, što je znatno više od 197 m duge palube na već izgrađenim helikopterskim razaračima klase Hyuga istisnine 18 000 t. Na svakom pojedinom plovilu bit će moguće smjestiti do 14 helikoptera a od temeljnog naoružanja bit će opremljen sustavom za blisku borbu i s dva sustava za protuzračnu borbu Sea RAM. Protupodmorničko naoružanje uključivat će mobilne mamce te plutajuće akustične uređaje za ometanje.

Ulazak u operativnu uporabu prvog japanskog nosača helikoptera 22DDH očekuje se tijekom 2015.

M. PTIĆ GRŽELJ

NASTAVAK ŠPANJOLSKOG KONCEPTA F-110

Španjolska ratna mornarica i domaće brodogradilište Navantia objavili su detalje konceptualne projektne studije i tehničke zahtjeve te prikaz tehnologije izgradnje novog površinskog borbenog plovila kodnog imena F-110. Nova klasa plovila zamijenit će potkraj 2020. višenamjenske fregate klase Santa Maria (F-80).

Nova klasa brodova zamišljena je za provođenje pomorske sigurnosti, posebice u udaljenim obalnim područjima, te zaštitu od konvencionalnih i asimetričnih prijetnji. Prema objavljenoj fotografiji, predviđena je trimarska forma trupa koja bi pridonijela manjem gazu i većoj stabilnosti nego kod jednotrupca, dok bi kombinirani propulzijski sustav osigurao brzinu krstarenja 15 čv i maksimalnu 35 čv uz visoku upravljivost. Uporabom ino-

vativnih i kompozitnih materijala smanjili bi se troškovi održavanja te bi se utjecalo na smanjenje težine konstrukcije.

Od temeljnog naoružanja navode se protubrodske i PZO raketni sustavi te nova, još uvijek nepoznata forma tzv. nesmrtonosnog naoružanja, a nosit će helikopter i besposadnu letjelicu. Jedna od najnovčanijih odlika F-110 bit će sposobnost rekonfiguracije svake operacije posebno.

M. PTIĆ GRŽELJ

ZAPOČELA GRADNJA PRVOG RUSKOG MISTRALA

U francuskom brodogradilištu STX France 1. veljače je započelo rezanje prvih limova i profila za prvi od dva naručena višenamjenska desantna broda klase Mistral namijenjena ratnoj mornarici Ruske Federacije. Najavljen je da će plovila nositi imena Sevastopol i Vladivostok.

Francuska zasad ima u operativnoj funkciji tri broda klase Mistral. Za razliku od nekih drugih projekata višenamjenskih desantnih brodova za prijevoz helikoptera, plovila klase Mistral ne mogu primiti klasične zrakoplove fiksnih krila. Desantni brodovi klase Mistral mogu pri-

hvatiti i do 16 helikoptera uključujući borbene helikoptere poput francuskog Tigra ili ruskog Ka-50/52. Osnovna odlika i temeljna razlika od drugih brodova takve vrste jest da može primiti četiri desantne barže i dvije lebdjelice srednje veličine koje na obalu mogu prevesti oklopljena vozila, tenkove i vojnike. Brod je također opremljen bolnicom sa 69 ležaja i može se rabiti kao desantno-zapovjedni brod.

Rusija i Francuska potpisale su u lipnju prošle godine konačan ugovor o gradnji dvaju plovila klase Mistral vrijednosti 1,2 milijarde eura (1,7 milijarde dolara) za

rusku mornaricu, što uključuje i prijenos osjetljivih tehnologija. Desantni brodovi trebali bi ući u operativni sastav Sjeverne i Pacifičke flote tijekom 2014. i 2015.

M. PTIĆ GRŽELJ

PREKINUT RAZVOJ AIRBORNE LASERA

Paket proračunskih rezanja u američkom ministarstvu obrane zahvatio je i program razvoja "zračnog lasera" (Airborne Laser). Nakon razvoja duljeg od jednog desetljeća, u što su američka tvrtka Boeing i američka obrambena agencija MDA (Missile Defence Agency) uložile više od pet milijardi američkih dolara, i brojnih uspješnih testiranja visokoenergetskog kemijskog laserskog sustava, odlučeno je da se ne prekine program. ABL laserski sustav bio je razvijan kao obrambeno oružje, i to najviše kao obrana od protivničkih balističkih projektila, protiv kojih će se boriti tako da ih locira i napada dok se oni nalaze u prvoj fazi leta nakon lansiranja. High Energy Laser snage jednog kilovata proizveo je Northrop Grumman, dok je turelu proizveo Lockheed Martin, a kao platforma za integriranje zračnog lasera bio je odabran Boeingov avion 747-400F iz sastava USAF-a.

I.SKENDEROVIC

U TEKSASU PREDSTAVLJEN TRANSPORTNI HELIKOPTER MI-171A2

Na najvećem međunarodnom vele-sajmu posvećenom helikopterskoj industriji, HeliExpo 2012, koji je od 11. do 14. veljače održan u teksaškom Dallasu, premijera koja je privukla pozornost bila je ona koju je priredio konzorcij Vertoljoti Rossii. Riječ je o predstavljanju poboljšane inačice srednjeg transportnog helikoptera Mi-171A2, koju razvija Mil Moscow Helicopter Plant na osnovi inačice Mi-171A1.

Novopredstavljeni Mi-171A2 ujedno nudi više od 100 raznih poboljšanja. To se prije svega odnosi na novu pogonsku

skupinu, koju čini iteracija turbovratilnih motora Klimov VK-2500. Uz više strukturalnih poboljšanja na helikopter su postavljeni i novi krakovi glavnog nosećeg i repnog rotora, koji su izrađeni od kompozitnih materijala, a posebnost je repnog rotora da je on sada tzv. X oblika po čemu će se helikopter vizualno najlakše razlikovati. S novim krakovima postigla se njihova manja težina, dulja operativna iskoristivost te njihova bolja efikasnost uz postizanje manje buke. Kabinu sada odlikuje "glass cockpit" konfiguracija instrumentacije. Helikopter Mi-171A2

Foto: Vertoljoti Rossi

u odnosu na prethodne inačice postiže veće brzine, a ima i veći maksimalni dolet od 850 km, dok maksimalna nosivost iznosi 5000 kg. Iz tvrtke najavljuju da planiraju do 2014. pokrenuti serijsku proizvodnju Mi-171A2.

I. SKENDEROVIC

POČETAK GRADNJE ALŽIRSKOG DESANTNOG BRODA

Talijanska brodograđevna tvrtka Orizonte Sistemi Navali (OSN), nastala zajedničkim ulaganjem tvrtki Fincantieri i Selex Sistemi Integrati, obilježila je početak gradnje višenamjenskog desantnog broda za potporu mornaričkim operacijama LPD (Landing Platform Dock) namijenjen alžirskoj ratnoj mornarici.

Alžirski desantni brod temeljit će se na projektu desantnog jurišnog broda klase San Giorgio koju čine tri plovila, a izgrađena je za potrebe talijanske ratne mornarice. Glavne brodograđevne odlike su maksimalna istisnina oko 8000 tona uz duljinu

133 m i širinu 20,5 m. Omogućen je smještaj za 180 članova posade i do 350 vojnika s prostorom u trupu namijenjenom 30 tenkova ili 36 oklopnih vozila na gusjenicama, tri LCM desantna plovila, tri LCVP plovila i jedan ophodni brod. Najveća je brzina 21 čv dok je doplov 7600 Nm pri

brzini od 16 čvorova. Pogonski se sustav sastoji od dvaju dizelskih motora Fincantieri GMT A 420.12. Helikopterska paluba ima tri sletne točke i mogućnost primanja triju helikoptera SH-3D Sea King ili 5 Agusta Bell AB-212. Temeljno brodsko naoružanje sastoji se od glavnog topa Oto Melara kalibra 76 mm te dva topa kalibra 20 m. U skladu s najavljenim terminskim planovima, dostava prvog broda očekuje se tijekom 2014. dok bi se sljedeće godine trebao potpisati ugovor o gradnji i dostavi drugog takvog broda u klasi.

M. PTIĆ GRŽELJ

Foto: Cassidian
Njemačka tvrtka Cassidian, koja je dio EADS-a, početkom veljače u Manchingu je obavila prvi probni let s njemačkim borbenim avionom Tornado na kojem je provedena modernizacija. Riječ je o paketu modernizacije ASSTA 3.0 (Avionics System Software Tornado Ada) koji obuhvaća novu višefunkcijsku podatkovnu vezu MIDS (Multifunctional Information Distribution

NOVA MODERNIZACIJA NJEMAČKIH TORNADA

System / Link 16), novi radiokomunikacijsku sustav, novi DVDR (Digital Video and voice recorder) sustav te novo LJDAM (Laser Joint Direct Attack Munition) laserski navođeno naoružanje. Cassidian planira prvi modernizirani Tornado s ASSTA 3.0 paketom dostaviti Njemačkom ratnom zrakoplovstvu (Luftwaffe) sredinom 2012., odnosno time se kani produljiti njihova operativna iskoristivost do 2025. godine. Daljnja modernizacija u sklopu ASSTA 3.1 paketa predviđa zamjenu starih monokromatskih

višefunkcijskih prikaznika s novim u boji te njihovu integraciju prikaza s izvidničkim te ciljničkim podvjesnikom. Tvrta EADS Defence & Security (DS) tijekom 2010. je Njemačkom ratnom zrakoplovstvu dostavila prve modernizirane višenamjenske borbene avione Tornado, i to inačicu ECR (Electronic Combat and Reconnaissance). Modernizacija njemačkih Tornada je tada obavljena u sklopu tzv. ASSTA 2 (Avionics Software System Tornado Ada) programa.

I. SKENDEROVIC

Vijesti,
aktualnosti,
zanimljivosti
iz policijskog rada
čitajte na:

www.mup.hr

Pripremio Igor SPICIJARIĆ, Foto: Forsvarsmakten

Oružane snage Kraljevine Švedske pokrenule su opsežne reforme radi povećanja efikasnosti, bržeg razmještanja i uporabe snaga, posebno na međunarodnoj razini

ŠVEDSKE VOJNE REFORME

Švedske Oružane snage (Forsvarsmakten) provode preustroj obrambenog sektora kojim bi švedska vojska trebala postati profesionalna i fleksibilna vojna sila što će, uz zaštitu osnovnih nacionalnih interesa biti raspoređivana i u međunarodnim vojnim operacijama.

Posebna je pozornost na popuni osoblja. Tradicionalni sustav vojne obveze formalno je ukinut u svibnju 2010., što je omogućilo da više vojnika bude na raspolaganju za sudjelovanje u misijama u inozemstvu.

Prema predviđenoj dinamici reforme bi trebale biti dovršene do 2019. godine, posebno zapošljavanje novog osoblja i nove strategije nabave i osiguranja naoružanja i vojne opreme. Ova strategija se usredotočuje na nabavu i opremanje vojnom opremom iz inozemstva (kao što su helikopteri

tipa Sikorsky UH-60M Black Hawk iz SAD-a).

U troškovima za obranu u 2012. godini je zapravo predviđen porast od 37,4 milijuna dolara u odnosu na godinu prije, pa je konačan iznos obrambenog proračuna oko 6 milijardi dolara.

U švedskom obrambenom proračunu 835 milijuna dolara je predviđeno za potporu funkcija kao što su vojno-obaveštajni sektor, dok je za ulaganja u opremu i izgradnju objekta predviđeno 1,85 milijardi dolara. Međutim, budući proračunski rezovi svakako će uključivati i mјere za daljnja pojednostavljenja i racionalizaciju, da bi se izbjeglo, na primjer, udvajanje u upravi i procesima.

Suradnja

Ostali programi smanjenja troškova uključuju uštede sredstava na aktivno-

stima (vježbama) s međunarodnim partnerima. Švedska je u studenom 2009. potpisala Pismo namjere (LOL - Letter of intent), zajedno s 13 drugih članica Europske obrambene agencije (EDA - European Defence Agency), o udruživanju i akumuliranju financijskih sredstava potrebnih za kupovinu zračno-transportnih letjelica sposobnih za ostvarivanje europskog strateškog zračnog transporta i koji bi trebao "oboriti" cijene takvih programa pojedinačnih nacionalnih zračnih snaga. Svrha je predviđenog EATF-a (European Air Transport Fleet -Europska zračnotransportna flota) postizanje početnih operativnih sposobnosti do 2014. i uključuje platforme kao što su Lockheed Martin C-130 Hercules i Airbus A400M.

Švedska je također uključena u NATO-ovu inicijativu stvaranja i jačanja strateških zračnih sposobnosti (Strategic

Airlift Capability). Prema toj inicijativi planirano je ustrojavanja transportnog puka koji u svom sastavu ima tri transportna zrakoplova tipa Boeing C-17A Globemaster III. Puk iz sebe ima već niz operativnih misija u potpori snaga KFOR-a na Kosovu kao i međunarodnih snaga iz sastava ISAF-a u Afganistanu.

Švedska je također uključena u razvoj planova za osnivanje europskih multinacionalnih helikopterskih snaga koje također vodi EDA. Najisplativija inačica ovog plana zasnovana je na ideji da bi se od ukupno postojećih nacionalnih helikopterskih kapaciteta interoperabilnih s NATO-ovim sustavima, oformila jedna (ili više) multinacionalna helikopterska eskadrila. Švedska je u tome vrlo aktivna u posljednjih desetak godina i do sada je u najvećoj mjeri prilagodila svoju helikoptersku opremu i infrastrukturu radi interoperabilnosti s NATO-ovim snagama. Ta interoperabilnost je jedan od ključnih reformskih obrambenih prioriteta, zajedno sa stvaranjem postrojbi sposobnih za djelovanje, kako na domaćem terenu tako i u međunarodnim operacijama.

Mirovne misije

Osim u pet operacija pod pokroviteljstvom UN-a, švedski OS također je dio ISAF snaga u Afganistanu. Slijedeći generalni stav o povećanju švedskog vojnog kontingenta angažiranog izvan nacionalnih granica iz prosinca 2010., 500 švedskih vojnika zasad sudjeluje u ISAF-ovu kontingentu u Afganistanu.

U međunarodnoj pomorskoj vojnoj operaciji Atalanta švedska ratna mornarica (Marinen) stavila je niz svojih plovila na raspolažanje EU-pomorskim snagama (EU NAVFOR) u provedbi operacije, odnosno borbi protiv piratstva u području od obale Somalije pa duboko u akvatoriju Indijskog oceana. Korvete HMS Stockholm i HMS Malmo bile su ondje angažirane 2009., uz potporu logističkog broda HMS Tross, dok je nedavno modernizirani pomoći logistički brod HMS Carlskrona služio kao zapovjedni brod EU NAVFOR snaga sredinom 2010. godine. Dva laka višenamjenska helikop-

Kao rezultat dosadašnjeg razvoja, jezgru švedske kraljevske površinske flote čini korveta klase Visby opremljena suvremenim komunikacijskim sustavima i naoružanjem. U tijeku je definiranje taktičko-tehničkih svojstava plovila s kojima će mornarica steći sposobnosti (ponajprije izdržljivost) za sudjelovanje u prekomorskim operacijama.

tera Agusta-Westland A109 također su bila angažirana u provedbi te misije. Švedska je također sudjelovala sa svojim zračnim snagama u NATO-ovoј operaciji iznad Libije u potpori UN-ove Rezolucije 1973. Borbeni zrakoplovi švedskog ratnog zrakoplovstva tipa Saab JAS 39C Gripen, uz potporu jednog zrakoplovnog tankera Tp84T (C-130H Hercules), pri-družili su se operaciji Ujedinjeni zaštitnik u provedbi izvidničkih misija.

Oružane snage zacrtale su cilj zaposlitи približno 6900 vojnika stalnog profesionalnog sastava i 9200 vojnika na određeno vrijeme. Prema objavljenim podacima do srpnja 2011., ministarstvo obrane je uspješno unovčilo 3900 profesionalnih vojnika za stalni sastav te 300 profesio-

nalnih vojnika s ugovorom na određeno vrijeme.

same planere. Na tom području su zanimljiva i neka druga švedska iskustva. Svi prijavljeni kandidati su pokazali bolje rezultate na ulaznim testiranjima nego što je to do sada pokazivala redovita novačka populacija osamnaestogodišnjaka. Stručnjaci to objašnjavaju činjenicom da su se na natjecaj javili uglavnom pojedinci visoko motivirani za vojnu službu.

Zbog zahtjeva transformacije postavljenih pred švedske Oružane snage predviđa se da će u izvjesnoj mjeri biti pogodjena i švedska obrambena industrija. Službeni Stockholm želi staviti veći naglasak na razvoj međunarodne vojno-industrijske suradnje i realizaciju offset programa radi namicanja nedostajućih sposobnosti. Švedsko-norveška inicijativa za razvoj samovoznog topničkog sustava BAE System FH-77 BW L52 Archer 6x6 je takav primjer suradnje, koja je rezultirala potpisanim ugovorom o proizvodnji i kupovini ukupno 48 borbenih platformi, odnosno po 24 sustava za svaku zemlju.

Kopnene snage

Nedvojbeno je da će švedska kopnena vojska (Armen) najviše osjetiti utjecaj reformi kao nova profesionalna sila koja teži biti uravnotežena i usredotočena

nalnih vojnika s ugovorom na određeno vrijeme.

Na prvom raspisanom natječaju za ulazak na dragovoljni temeljni vojni tečaj 2012. godini javilo se čak 22 000 kandidata (omjer 11 kandidata za jedno radno mjesto). Ta je brojka iznenadila i

na tip postrojbe veličine bojne koje se mogu uspješno rabiti, kako na domaćem tlu tako i u inozemstvu.

Umjesto tri brigada KoV-a bit će dvije, čime će ukupna brojčana snaga biti 12 700 pripadnika. Na dugi rok predviđeno je da će kopnena vojska

**Novi srednji helikopter
Sikorsky UH-60M Black Hawk**

imati oko 800 časnika, približno 1400 dočasnika te 1100 pričuvnih časnika i dočasnika.

Program predviđenih reformi rezultirat će također smanjenjem komponenti kopnene vojne sile, uključujući i smanjenje broja mehaniziranih pješačkih bojni sa sadašnjih osam na budućih šest, smanjenje topničkih i inženjerskih bojni sa sadašnje tri na dvije. I protuzračna obrana KoV-a će se preustrojiti - od sadašnjih pet bojni protuzračne obrane novi preustroj predviđa postojanje dviju.

Ključna taktička postrojba švedskog KoV-a postat će manevarska bojna koja djeluje kao središnja organizacijska cjelina koja osigurava potporu oklopa, topništva i svake druge potpore ostalim postrojbama što znači da se može prilagoditi za svaku misiju.

I nedavno ostvarene kao i već planirane nabave vojne opreme su također u svrhu poboljšanja sposobnosti KoV-a. Jedan od takvih primjera jest nabava i uvođenje u operativnu uporabu oklopnih vozila namijenjenih za ophodnje, tipa BAE Systems RG32M. To će povećati razinu zaštite vozila sa sadašnjeg STANAG 4569 Level I (razina I) na Level III (razina III) i omogućiti opremanje vozila različitim sustavima naoružanja uključujući tešku strojnicu M2 HB 12,7 mm, automatski bacač granata Mk

19 kalibra 40 mm i strojnicu opće namjene MAG-58/M240 kalibra 7,62 mm.

Kopnena je vojska postavila za cilj razvoj oklopno-mehaniziranih sposobnosti uvođenjem u operativu oklopnih modularnih vozila. Finski konzorcij Patria dobio je na međunarodnom natječaju ugovor vrijedan 2,5 milijardi švedskih kruna u kolovozu 2010. za izgradnju 113 AMV-a za švedski KoV, s rokom dostave prve serije vozila tijekom 2012. godine.

Uprava za materijalne resurse (FMV - Försvarets materielverk) također je izdala poziv za dostavljanje ponuda u lipnju 2011. za dostavu gusjeničnog transportno-oklopног vozila, sposobnog za uporabu u svim terenskim uvjetima (ATV - All terrain vehicle) koje će zamijeniti dosad rabljena neoklopljena vozila tipa BAE Systems Global Combat Systems BV 206 i oklopnu izvedbu tipa BV 206S, zajedno s brojnim drugim transportnim platformama.

Taktičko-tehnički zahtjevi za ovu nabavu švedskog KoV-a uključuju visoku razinu terenske mobilnosti, amfibij-ske sposobnosti i odgovarajuću razinu balističke zaštite od vrlo širokog spektra prijetnji. Uz osnovnu inačicu, dostavljao bi se u još tri specijalizirane inačice: sanitetskoj, logističko-transportnoj i zapovjedno-komunikacijskoj. Ministarstvo

obrane očekuje da će prve dostave biti realizirane potkraj 2012. ili početkom 2013. godine.

Pomorske snage

Premda struktura švedske ratne mornarice (Marinen) prema predviđenim planovima nije toliko izložena reformi, kao kopnena vojska, pomorska doktrina švedskih oružanih snaga je znatno izmijenjena. Tradicionalno, švedske pomorske snage bile su usredotočene na obranu zemlje, te provedbu protuminskih aktivnosti u Botničkom zaljevu i Baltičkom moru. Mornarica se prema novoj doktrini sada pretvara u snagu koja se može uporabiti u međunarodnim misijama pa će zbog toga sve buduće mornaričke nabave morati podupirati tu ulogu, iako će obrana domaće obale i nacionalnog akvatorija ostati prioritetna zadaća RM-a Švedske.

Gledajući u budućnost, švedski analitičari naglašavaju da treba biti svjestan da će asimetrične prijetnje s vremenom postati sve veći problem. No uvjereni su da će predviđene reforme švedskog obrambenog sustava, zajedno s prijamom u oružane snage visokomotiviranih i kvalitetnih kandidata, uz primjenu najsvremenije opreme i naoružanja pripremiti švedske Oružane snage za sve nepredviđene izazove.

Mornaričkom flotom dominiraju brze korvete, koje su prilagođene za provedbu obalnih pomorskih operacija u švedskom obalnom pojusu. U tu svrhu, Švedska je izgradila pet korveta klase Visby koje su naručene 1999. godine. Prvi brod (po kojem je i čitava klasa dobila ime) Visby porinut je i odmah je započeo testne plovidbe u prosincu 2001.

Švedske su korvete već prethodno bile uporabljene u međunarodnim pomorskim operacijama. Tu se ponajprije misli na dvije korvete klase Goteborg koje su sudjelovale u sastavu UN-ovih snaga u

Libanonu tijekom 2006. godine kao i u operaciji Atalanta u Adenskom zaljevu.

FMV je u srpnju 2011. posao zahtjev za informacije proizvođačima u svezi kupovine dvaju višenamjenskih brodova namijenjenih za logističku potporu, koji bi trebali biti u obliku tzv. roll-on/roll-off putničkih trajekata s mogućnošću primjene potrebnih vojnih aplikacija kada je to potrebno.

Dugoročni planovi za mornaricu uključuju zadržavanje podmorničarskih sposobnosti. Švedska podmorničarska flota trenutačno raspolaže s četiri podmornice sa zračnoneovisnom propulzijom (AIP) i to dvije podmornice klase Gotland (A19), kao i dvije podmornice klase Södermanland (A 17), koje su ušle u službu RM-a 1989. i kojima je AIP Stirling sustav dograđen prije desetak godina. Dok su četiri spomenute podmornice opremljene moderniziranim Saabovim zapovjedno-nadzornim sustavom, navigacijskim sustavom, senzorima za upravljanje i sustavom nadzora i upravljanja borbenim sustavom, švedski podmorničarski projekt nove generacije, poznat i kao A 26, također je ostvario određeni napredak.

Ovaj moderni projekt podmornice trebao bi se odlikovati modularnim dizajnom, koji može podupirati međunarodne vojne operacije i biti iskorišten u prikupljanju obavještajnih podataka, nadzora mora, izvidničkih misija, potrage i spašavanja u skladu s novom doktrinom koju razvija švedska ratna mornarica. Ugovor o konstrukciji i iz-

Unutar švedskog RZ-a djeluju besposadni sustavi tipa AAI Shadow 200. Prvi dostavljeni sustav je u potpori švedskog vojnog angažmana u Afganistanu. Drugi sustav dostavljen je švedskom RZ sredinom 2011. i postao je operativan potkraj godine. U dosadašnjoj operativnoj praksi, švedski RZ rabi je besposadne letjelice za provedbu obavještajnih, nadzornih i izvidničkih (ISR) zadaća.

gradnji podmornice klase A 26 potpisana je s tvrtkom Kockums u veljači 2010. Izgradnja bi trebala započeti tijekom 2012., a procijenjeni rok dostave nove podmornica je oko 2019. godine.

Zračne snage

Švedsko ratno zrakoplovstvo (Flygvapnet) posljednjih se godina usredotočilo na postizanje veće uravnoteženosti i fleksibilnosti snaga radi sudjelovanja u međunarodnim vojnim operacijama.

U posljednjih 10 godina RZ je bio zaokupljen tranzicijom svoje opreme i infrastrukture da bi se omogućila interoperabilnost s NATO-ovim snagama. Pod "tranzicijom opreme" podrazumijeva se opremanje jednosjeda JAS 39C Gripena i dvosjeda JAS 39D Gripena na razinu na kojoj će biti kompatibilni s NATO-ovim sustavima što je uključivalo i primjenu Linka 11 za sigurno komuniciranje itd.

Švedsko ratno zrakoplovstvo je također u provedbi potpore svojim snagama

rabilo helikoptere AS Super Puma u operacijama ISAF-a Afganistanu kao i dva helikoptera tipa Agusta A 109 koji su rabljeni u EUNAFOR-ovoj protupiratskoj operaciji Atalanta u Adenskom zaljevu. Sadašnji se planovi temelje na uporabi 100 borbenih zrakoplova tipa Gripen. U tu brojku uključeno je 75 zrakoplova JAS 39C (jednosjeda) i 25 zrakoplova JAS 39D (dvosjeda). Starije inačice Gripena koje do sada nisu modernizirane na standard C ili D trebale bi biti povučene iz operativne uporabe.

Sposobnosti strateškog zračnog transporta znatno su porasle pošto je Švedska odlučila sudjelovati u NATO-vu SAC (Strategic Airlift Capability) programu.

Sudjelovanje u tom programu treba sagledati u svjetlu švedske odluke, donijete 2009. godine, prema kojoj se neće ići u realizaciju planova o dogradnji i preinaki postojećih zrakoplova C-130 Hercules. Švedsko Ministarstvo obrane trenutačno je u fazi razmatranja mjera koje bi se morale provesti da bi se produljio radni vijek postojećim zrakoplovima Hercules, ponajprije uzimajući u obzir postojeća proračunska ograničenja i namjeru da se dio potencijalnih potrebnih finansijskih sredstava za istraživanje i razvoj osigura drugim izvorima kao i suradnjom i dijeljenjem takvih troškova na međunarodnoj razini.

Švedsko ratno zrakoplovstvo dobiva 15 novih srednjih helikoptera tipa Sikorsky UH-60M Black Hawk. Ugovor o njihovoj kupovini vrijedan je oko 546 milijuna dolara. ■

JAS 39 Gripen Švedskog ratnog zrakoplovstva

Pripremio Marijo PETROVIĆ

Probijanje i zaobilazeње sigurnosti u cyber (virtualnom, internet) prostoru stalno raste. Lako informatička tehnologija omogućuje veliku prednost u vođenju rata, cyber-neprijatelji prijete ne samo vojnim ciljevima nego i električnoj mreži i ostalim vitalnim elementima državne infrastrukture. Onemogućavanje takvih prijetnji sada je postao glavni prioritet

OBRANA OD CYBER-NAPADA

Mnoga tijela uprave mogu svaki čas pretrptjeti duboki i destruktivni cyber-napad. Prijenosni memorijski modul (USB stick) s malicioznim računalnim kodom lako je priključiti na računalo. Zločudni računalni crv infiltrira se unutar računalne mreže te prikuplja tajne i javne podatke i prosljeđuje ih na servere onoga tko je crva programirao i pustio. Ovaj napad postao je stvarnost i izvor najvećeg straha - podmukli program koji se potajno izvršava na našem računalnom sustavu te prenosi povjerljive podatke izravno u ruke nekoga sa zlim namjerama. Cyber-prijetnje povećavaju se te postaju nova opasnost našoj sigurnosti. Svi se slažu kako su današnje

takve prijetnje za sigurne računalne mreže mnogo ozbiljnije nego prije samo nekoliko godina unatrag.

Reakcija na vrijeme

Mogući cyber-napadi potaknuli su američko ministarstvo obrane na osnivanje američkog Cyber-zapovjedništva (23. lipnja 2009.), smještenog u bazi Fort Meade, američka savezna država Maryland, kako bi se ujedinile sve vojne operacije u cyber-obrani te počela građiti robusna i slojevitva obrana od takvih budućih napada.

Napadi na računalne mreže vojnog, vladinog i privatnog sektora raste. Računalni virusi te crvi postaju sve "pamet-

niji" i bolji pa se teško otkrivaju, prate i uništavaju. Neki analitičari smatraju da povećana ovisnost o digitalnom svijetu može dovesti do kaotičnog razdoblja "građanskog cyber-nemira", a vrijeme koje dolazi postupno će donijeti preventivne mjere kao što su vatrozidi (firewall - za filtriranje mrežnih informacija) i prepravljanje svjetskih cyber-sustava kako bi se učinili temeljitijima i prirođeno sigurnijima.

Cyber-napadi se događaju na širokom polju ljudskih aktivnosti, a sigurnosno-obrambeni je sustav posebno važan u tom kontekstu.

Cyber-sigurnosne ili borbene organizacije osnovane su unutar vlada mnogih

država. Hakeri su do neke mjere probili računalne mreže mnogih vladinih agencija i privatnih tvrtki.

Američko ministarstvo obrane i njegovi vojni subjekti, kao i sigurnosne službe, odgovorni su za suočavanje s tim prijetnjama te uspostavljanju obrane i nacionalnim sigurnosnim interesima. Ministarstvo domovinske sigurnosti je vladina glavna obrana protiv tih prijetnji usmjerenih k nevojnim vladinim agencijama, privatnom sektoru, korporacijama, te akademskim i finansijskim institucijama. Sve su to nastojanja kako bi se koordinirali planovi i operacije u zajedničkom pokušaju zaustavljanja prijetnji.

Sigurnost je ugrožena bilo u javnom ili privatnom sektoru, pa bi zbog toga svi trebali surađivati jer cyber-napadi na ključnu državnu infrastrukturu mogu biti opasni za nacionalnu sigurnost kao i oružani napad.

Od vojnog sektora i dalje

Cyber-eksperti su zabrinuti zbog mogućeg napada na električnu mrežu i ostale segmente računalno-ovisnih državnih infrastrukturna i industrijskih baza kao što su banke, burze, transportni sustavi, cjevovodi, nuklearne elektrane, medicinske ustanove te edukacijska središta. Neki stručnjaci smatraju da su eskalirajuća isipavanja uzduž cyber-prostora samo napredne izvidničke operacije kojima prethode napadi punom snagom.

Tvrta McAfee (poznata i po antivirusnim rješenjima) jedna od vodećih američkih tvrtki za cyber-sigurnost te Središte za strateške i međunarodne studije objavili su zajednički izvještaj u travnju 2011. koji govori o veličini i efektima tih napada na elektroopskrbnu infrastrukturu u 14 zemalja. Od 200 specijalista za informatičke tehnologije 80% se izjasnilo u toj studiji kako su njihove informatičke mreže napadane.

Crv

Neke od tvrtki koje osiguravaju opskrbu električnom energijom prijavile su pojavu računalnog crva Stuxnet u svojim mrežama. Kao i većina malicioznih

Računala su globalno važna, a njihova zaštita od opasnih upada sve je teži posao

malwarea Stuxnet je ozbiljno shvaćen kao cyber-prijetnja prema infrastrukturi i industrijskim procesima diljem svijeta.

Stuxnet crv može se ušuljati i skriti u cyber- prostoru duže razdoblje, a dojavljeno je kako su zaraženi web-portali pa izgleda da je rasprostranjenost globalnom digitalnom domenom veća nego što su sami kreatori crva zamislili. Crv može vrebati unutar mreže gotovo svadje te biti pripravan učiniti zlo na pritisak tipke ili klika mišem.

Cyber-napadi predstavljaju poseban izazov za NATO. Savez je osnovan u vremenu kada je jasna oružana prijetnja bila od država drugog vojnopolitičkog bloka. Dvadeset i prvo stoljeće je donijelo veliki broj primjera napada od nedržavnih strana, koji su s udaljenosti djelovali protiv državne infrastrukture. NATO se sada našao u situaciji kada se treba naoružati sredstvima za borbu protiv ovakvih vrsta prijetnji i prilagoditi se novim prijetnjama. Radi zaštite svojih informacijskih i komunikacijskih sustava kontinuirano razvija sustave koji štite od ilegalnih upada i pristupa mrežama, a cyber-zaštita obuhvaćena je i novim Strateškim konceptom. Sve mjere što se poduzimaju na tom području praktična su provedba politike NATO saveza na cyber-obrani.

Stuxnet vidljivo mijenja spektar ciljeva cyber-napada i to prema industrijskim kontrolnim sustavima. Analitičari su priopćili kako je kompleksan Stuxnet crv, jedan od prvih svoje vrste, napisan posebno za proboj i preuzimanje kontrole računalnih sustava u industriji i infrastrukturi što uključuje i električne centrale i elektroopskrbnu mrežu.

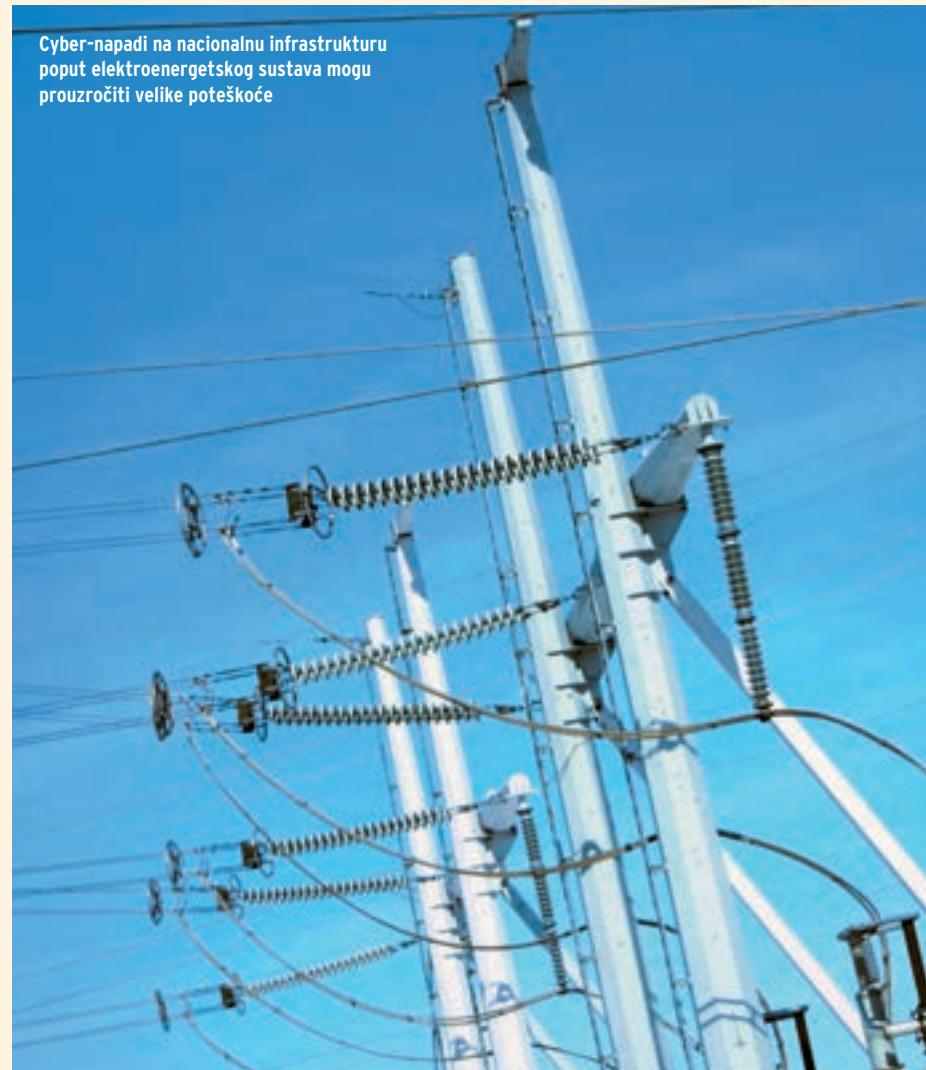
Ovaj kod može automatski ući u sustav, ukrasti formulu proizvoda koji će biti izrađen, promijeniti sastav kojim se koristi u proizvodu te lažno prikazati operateru i operaterovom antivirusnom programu kako sve, unatoč proboju, radi normalno i bez ikakvih sigurnosnih problema, navode stručnjaci za sigurnost.

Stručnjaci opisuju Stuxnet kao sofistcirani komad softwarea dužine milijun i pol programske linije koda. Ovo pokazuje vrlo duboko poznavanje određenih tipova industrijskih kontrolnih sustava koji se napadaju, a sam je kod, izgleda, napisao ekspertni tim, a ne jedna osoba. Crv se vrlo dobro brine sam za sebe tijekom dužeg razdoblja unutar cyber-prostora.

Timski pristup protumjerama

Konzorcij Northrop Grumann uspostavio je suradnju sa sveučilištem MIT, Carnegie Mellon i sveučilištem Purdue kako bi se analizirale cyber-prijetnje uključujući i napadačke strategije i na temelju toga razvile i primijenile softverske protumjere. Grupacija je razvila veliku (i rastuću)

Cyber-napadi na nacionalnu infrastrukturu poput elektroenergetskog sustava mogu prouzročiti velike poteškoće

bazu podataka malicioznih programa koji uključuju i neke Stuxnet varijacije.

Priroda i ozbiljnost prijetnji jest nešto čime se upravo počinjemo hvatati u koštac. Nekoliko sljedećih godina, prepoznavanje će biti mnogo raširenije jer ove prijetnje nisu samo primarno usmjerene na PC računala nego i na samu vitalnu infrastrukturu nužnu za svakodnevno nesmetano odvijanje normalnog života i rada cijelih država.

Postoji široka prihvaćenost u IT zajednici da stvaranje i primjena učinkovite cyber-sigurnosti zahtijeva timski rad vlade, industrije i akademske zajednice te međunarodnu suradnju između nacija. Partnerstvo je vrlo važno u cyber-svijetu jer nitko ne može raditi sam.

Američko ministarstvo obrane smatra se ključem nacionalne obrane od tih na-

pada. Ministarstvo ima uključeno gotovo 100.000 ljudi u IT sektoru te rukovodi sa sedam milijuna računala i više od 15.000 mreža na teritoriju Amerike i izvan nje, a treba ubrojiti i mnoge nevojne komercijalne i vladine mreže.

IT je životno važan u svim vojnim operacijama uključujući i prikupljanje obaveštajnih podataka, obradu i analizu, zapovijedanje i nadzor te logističku potporu za vojne snage na zemlji, moru i u zraku. IT operacije nadalje omogućuju snagama veliku prednost ali su i vrlo ranjive, kako navode vojni dužnosnici. Računalne mreže ministarstva obrane skeniraju se milijunima puta te se ispisavaju propusti tisućama pokušaja svakog dana.

Analizirajući prijetnje i uočeno stanje američko ministarstvo obrane je pripre-

mio dokument o strategiji vezanoj za cyber prostor "Strategy for Operating in Cyberspace", a na samom dokumentu se radilo mjesecima.

U dokumentu stoji da su operacije u cyber- prostoru protiv američkog javnog i privatnog sektora u porastu i po broju i po sofisticiranosti, a postoje dokazi kako se fokusiraju na razvoj sofisticiranih i potencijalno opasnih sposobnosti. Cyber- invazija postala je uobičajena i brojna tako da im je zajednica za cyber-sigurnost dala naziv "napredna i ustrajna opasnost".

Uz ostale dijelove administracije, ministarstvo obrane ovisi o cyber- prostoru kako bi funkcionalo i teško je povjerovati u potpunu pouzdanost. Dokument također upućuje na to da su ministarstvo i nacija ranjivi na tom području a oslanjanje na cyber-prostor u potpunom je kontrast s neadekvatnom cyber-sigurnošću. Prijetnje probojima i ugrožavanjem mreža i sustava važnih za funkcioniranje sustava obrane sve su veće.

Za to je potrebno računalnu mrežu opremiti novim senzorima, digitalno provjerjenim (potpisanim, sigurnosno certificiranim) softverom, te inteligentnim sustavima koji su zajedno sposobni za otkrivanje i blokiranje malwarea prije nego uopće uđu na mrežu. Takav pristup može poslati poruku hakerima da je bolje odustati jer u toj igri ne mogu pobijediti.

Sigurnost je ugrožena bilo u javnom ili privatnom sektoru, pa bi zbog toga svi trebali suradivati jer cyber- napadi na ključnu državnu infrastrukturu mogu biti opasni za nacionalnu sigurnost kao i oružani napad.

Cyber-eksperti su zabrinuti zbog mogućeg napada na električnu mrežu i ostale segmente računalno-ovisnih državnih infrastrukturnih i industrijskih baza kao što su banke, burze, transportni sustavi, cjevovodi, nuklearne elektrane, medicinske ustanove te edukacijska središta.

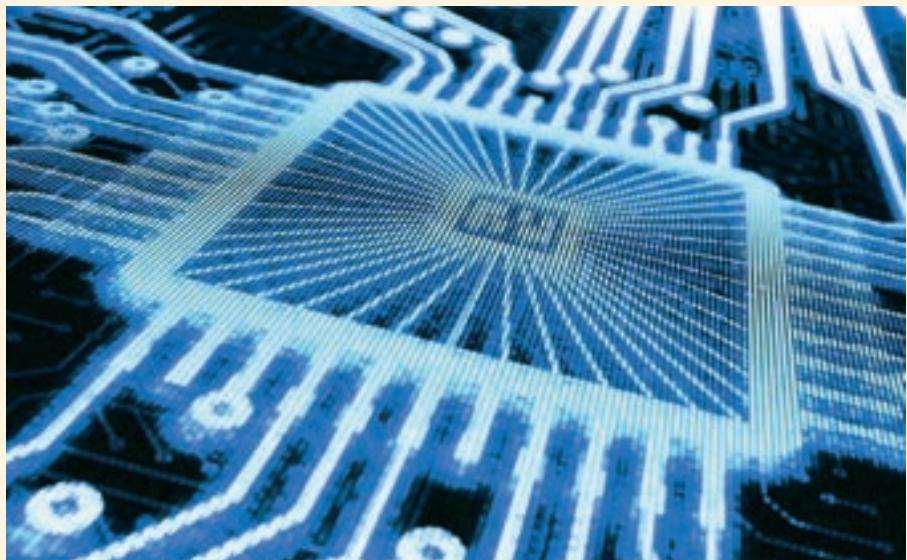
Cyber- obrana

Atribucija - praćenje izvora napada i pozitivna identifikacija napadača - bitan je element cyber-obrane, a dužnosnici tvrde kako je potrebno imati siguran cyber- sustav koji prepoznae napad, registrira ga te omoguće reagiranje na pogodan i jednakomjeran način. Obrana također mora biti regionalna i globalna.

Problem atribucije se može i bit će riješen, misle mnogi IT voditelji i eksperti. Razmišlja se o oruđima koja mogu poslužiti za atribuciju cyber- napada. Ona će biti vrlo važna za održavanje balansa neophodnog kako bi se cyber-opasnosti dovele do miroljubiva kraja. Premda je termin "cyber-rat" ušao u svakodnevni govor kao opis onoga što će se dogoditi (ili se već događa) u svijetu globalnih

Prijetnje probajima i ugrožavanjem mreža i sustava važnih za funkciranje sustava obrane sve su veće.

Za to je potrebno računalnu mrežu opremiti novim senzorima, digitalno provjerenim (potpisanim, sigurnosno certificiranim) softverom, te inteligentnim sustavima koji su zajedno sposobni za otkrivanje i blokiranje malwarea prije nego uopće uđu na mrežu. Takav pristup može poslati poruku hakerima da je bolje odustati jer u toj igri ne mogu pobijediti.

Praćenje izvora napada i pozitivna identifikacija napadača bitan je element cyber-obrane

računalnih mreža, neki ga cyber-eksperti kritiziraju i upozoravaju zbog njegove bezbjedne i vrlo široke uporabe.

Neki analitičari navode da, barem do sada, napadi protiv vladinih i privatnih računalnih mreža mogu biti legitimno okarakterizirane kao cyber-kriminal, a to nije cyber-rat koji uzrokuje fizičku štetu. Dogodilo se mnogo povreda, mnogo kriminala i bespoštедnog špijuniranja u cyber-svijetu ali zasad bez zabilježene znatne izravne materijalne štete koja bi odgovarala rezultatima rata.

Stručnjaci prihvataju tu razliku ali upozoravaju protiv olakog uzimanja prijetnji ili letalnih cyber-napada samo tako. Najopasnija prijetnja jest razaranje - cyber-alatima se koriste kako bi doveli

do fizičkog uništenja, a to može učiniti strateški pomak u cyber-prijetnjama, ali to još uvijek samo vreba u pozadini. Zamislimo napad na vojne mreže ili kritične infrastrukture - kao što je transportni sustav i energetski sektor - što pak može učiniti ozbiljne ekonomski štete, fizičko uništenje ili čak i gubitak života.

Mali napadači - veća opasnost?

Zabrinutost bi trebala biti mnogo veća zbog prijetnji koje dolaze od individualnih hakera ili terorističkih skupina nego od neprijateljskih zemalja. Dužnosnici cyber-sigurnosti iz javnog i privatnog sektora primjećuju kako cyber-teroristi mogu razviti destruktivni software samostalno ili ga kupiti na crnom tržištu. Neprijateljske grupe sada mogu osposobiti nekolicinu hakera, dati im prostor na internetu te započeti kaos. Predviđa se kako sposobnosti i kapaciteti mogućih napadača rastu eksponencijalno u broju, složenosti i ozbiljnosti. Vidimo da su računalne mreže središte svega pa je stoga potrebno mnogo toga napraviti kako bi se vojska u cyber-prostoru bolje branila, ali za to treba holistički pristup.

Računala osjetljivih i vitalno važnih sustava skeniraju i ispitavaju hakeri koji pristupaju njihovim mrežama, nadajući se pronaći neku slabu točku koja će omogućiti prodor u sustav i biti temelj za kasnije napade. ■

Maliciozni program može se ušuljati i prikriti u cyber prostoru duže vrijeme

Podjele u alžirskom društvu između islamskih fundamentalista i sekularnog režima su početkom 1992. eksplodirale u težak građanski rat, pošto je vladajući režim poništio rezultate parlamentarnih izbora koji su donijeli pobjedu Islamskom frontu spasa

ALŽIR 1992. - 2002.

Alžirskog predsjednika Boudiafa (u sredini) ekstremisti su 1992. ubili u atentatu pred TV kamerama.
Taj je događaj uvelike pridonio početku desetogodišnjeg građanskog rata

Demokratizacija Alžira je nastupila nakon donošenja novog ustava 1989. Predsjednik Chadli Bendjedid obećao je legitimne parlamentarne izbore i legalizaciju političkih stranaka. Početkom 1989. su šeik Madani i mladi karizmatični propovjednik Ali Belhadj osnovali pokret Islamski front spasa (Front Islamique du Salut - FIS). Svoju političku platformu pokret je temeljio na zaustavljanju ekonomskog zaostajanja zemlje i svršetku represivne vojne vladavine. U ljeto 1990. FIS je uvjerljivo

pobjedio na lokalnim izborima. Jačanje stranke je nastavljeno. Kulminiralo je u prosincu 1991. pobjedom u prvom kružu parlamentarnih izbora s 48 % glasova koja mu je donijela 188 od 232 mesta u nacionalnom parlamentu. Vladajući FLN (Nacionalni liberalni front) postao je tek marginalna stranka s 15 mesta.

Vojska protiv islamista

Međutim, vladavina islamista je za alžirsku vojsku bila posve neprihvatljiva. Predsjednik Bendjedid prisiljen je na

ostavku, rezultati izbora su poništeni, i proglašeno je izvanredno stanje u zemlji. FIS je zabranjen. Više njegovih istaknutih članova, uključujući Belhadja i Madanija, je uhićeno. Kao vrhovno državno tijelo koje je vladalo zemljom uspostavljeno je Visoko državno povjerenstvo s Mohammedom Boudiafom kao predsjednikom. Niz članova FIS-a doživio je te mjere kao objavu rata. Odmetnuli su se u brda i formirali gerilске skupine te diljem zemlje uspostavili podzemnu mrežu. Iako se FIS inicijalno

Alžirska vojska i danas vodi borbe protiv terorističkih skupina

pokušao distancirati od nasilja, u ljeto 1994. je osnovano njegovo oružano krilo - Islamska vojska spasa (AIS). U međuvremenu su formirane i druge gerilske skupine među kojima je najvažnija Oružana islamska skupina (Groupe Islamique Armé - GIA) s uporištima oko urbanih sredina. GIA-u je osnovao Abelhak Layada u siječnju 1993., suprotstavljala se i FIS-u i alžirskoj Vladi. GIA je odsakala svojim radikalizmom i ubijala Vladine službenike, seoske učitelje i civile za koje je prepostavljala da surađuju s vlastima. Smatra se odgovornom za ubojstvo više od 70 tisuća civila u napadima diljem zemlje. U jednom od takvih napada 1993. je ubijeno i 12 radnika hrvatske Hidroelektre. GIA je najveću potporu imala u središnjim dijelovima zemlje dok je FIS pustio korijenje među radikalima u istočnim i zapadnim dijelovima Alžira. Od 1995. dolazi do ozbiljnih oružanih sukoba GIA-e i FIS-a u kojima je GIA odnijela prevagu.

Ubojstvo pred kamerama

Nastojeći slomiti islamske skupine, alžirska je Vlada raspologala s gotovo pola milijuna vojnika u odnosu na nekoliko tisuća islamista. Uvedene su i naoružane milicije koje su trebale predstavljati obranu izdvojenih sela. Fundamentalisti su u lipnju 1992. pred televizijskim kamerama ubili predsjednika Boudiafa. Potom je zemljom

kraće razdoblje upravljalo kolektivno predsjedništvo tzv. Visoko vijeće. Ono je u siječnju 1994. imenovalo tadašnjeg ministra obrane Liamina Zerouala novim predsjednikom. Zeroual je na predsjedničkim izborima 1995. postao i legitimnim predsjednikom, a jedna od njegovih prvih mjer jest početak procesa pregovora s FIS-om.

Alžirski se sukob prelio izvan zemlje. Francuska se 1995. i 1996. suočila s bombaškim napadima na svom tlu, kao i otmicom Air Franceova zrakoplova na letu za Pariz od pripadnika GIA-e.

Raskol među radikalima

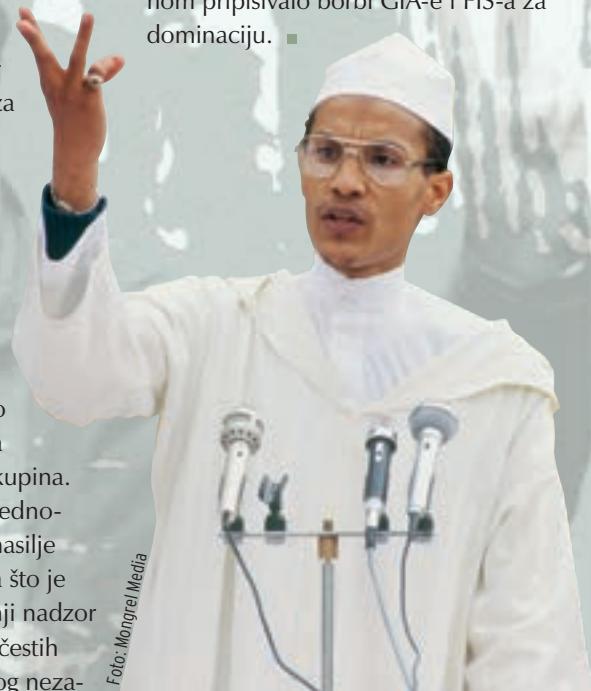
Novi ustav donesen je 1996. Dao je još šire ovlasti snagama sigurnosti. U lipnju 1997. su održani višestranački izbori na kojima je alžirski režim dobio veliku potporu. Bila je to razočarana reakcija Alžiraca na nasilje islamskih oružanih skupina. FIS je potkraj 1997. proglašio jednostrani prekid vatre, međutim, nasilje se djelomično nastavilo, i stoga što je središnjica FIS-a imala sve manji nadzor nad oružanim skupinama. Do čestih raskola dolazilo je i u GIA-i zbog nezadovoljstva dijela boraca masakrima nad civilima ili politikom vođenja skupina. Jedna od takvih odmetnutih skupina je i Salafistička skupina za molitvu i borbu

(GSPC) koja je od 2002. povezana s Al-Qaidom te je pod imenom Al-Qaidina organizacija islamskog Magreba i danas aktivna u planinama Alžira, Maroka i Tunisa i području Sahare te je najozbiljnija teroristička skupina u regiji.

Raspuštanje oružanog krila

U svjetlu opće amnestije i procesa nacionalnog pomirenja, FIS je u siječnju 2000. raspustio svoje oružano krilo, Islamsku vojsku spasa. Slijedilo je i raspuštanje nekoliko manjih skupina. Međutim GIA, oslabljena deserterstvom i međusobnim sukobima, konačno je poražena tek 2002. nizom manjih operacija alžirske vojske. Procjenjuje se da je u alžirskom građanskom ratu ubijeno između 150 i 200 tisuća ljudi, što ga čini jednim od najtežih na afričkom kontinentu posljednjih desetljeća. Jedna od karakteristika rata su bili i brojni masakri civila, u kojima su stradavale skupine od po više desetaka ljudi. Masakri su bili uglavnom koncentrirani u području između gradova Alžir i Oran te su vrhunac dosegnuli za vrijeme izbora 1997. Nasilje se većinom pripisivalo borbi GIA-e i FIS-a za dominaciju. ■

Foto: Mongrel Media

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM
OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

"Informativni ratni bilten Štaba TO Skupštine općine Gračac" (I. dio)

Radi informiranja i podizanja morala svojim borcima, vodstvo samoproglašene "SAO Krajine" je, između ostalih medija, informacije plasiralo i pomoću biltena tiskanih za potrebe lokalnih sredina ili vojnih jedinica. Jedan od njih je i "Informativni ratni bilten Štaba TO Skupštine općine Gračac", u kojem su predstavljeni podaci o borbama u Lici. U prvom broju spomenutoga biltena, koji je tiskan 1. studenog 1991., u članku koji je pripremio Mile Sovilj, "u prvom planu" navodi se osvajanje Lovinca:

Prva vijest o ovom našem prvom biltenu jest, a ona to svakako i zaslužuje da bude, osvajanje Lovinca, najvećeg uporišta hrvatskih snaga na području opštine Gračac i protjerivanja ustaških bojovnika sa teritorija SAO Krajine. Ovaj posao obavljen je za tri dana uz neočekivano mnogo ranjenih i poginulih boraca. Ustaška uporišta kod Brničeva u Ričicama bila su snažnija nego se očekivalo, a to je i bio razlog da je u ovu akciju bilo potrebno utrošiti čak tri dana.

Drugi dan se stiglo do Ričica, a treći je oslobođen Lovinac i što je posebno značajno kasarna-skladište municije u Sv. Roku. Iako su nastojanja ustaških snaga da osvoje kasarnu u Sv. Roku bila golema, a kasarna je oko dvadeset dana bila u potpunoj blokadi, vojnici i starešine koji su se tamo našli uz pomoć dvadesetak gračačkih teritorijalaca, uspjeli su se oduprijeti svim naletima neprijatelja i sačuvati izuzetno važno skladište municije.

Podaci o napadu srpskih snaga na Lovinac navode se i u drugim dokumentima srpske strane koji su u posjedu HMDCDR-a. Primjerice, u dnevnom izvješću "Glavnog štaba TO vrhovnom komandantu OS SAO Krajine i načelniku TO SAO Krajine", koje je 15./16. rujna 1991. podnio Slavenko Milivojević:

U toku jučerašnjeg dana na Bratiškovačkom području od nagazne mine poginuo je rezervist JNA Manojlović Miroslav iz Markovca, te su ranjeni aktivni oficir i vojnik JNA.

U toku dana počeo je u 13,30 č.u Gospiću dejstva dva aviona RV i PVO JNA po položajima MUP-a i ZNG-a radi oslobođanja blokiranih vojnih objekata. Sve komunikacije prema Gospiću su blokirane

snagama milicije SAO Krajine i TO radi sprečavanja eventualnog odvoženja opreme i naoružanja JNA iz skladišta.

U toku posljepodneva započeta akcija čišćenja Lovinca od pripadnika MUP-a. Na području Obrovca nema posebnih novosti. Naše snage drže sjevernu stranu Masleničkog mosta.

Na području Benkovca u toku dana naše snage su uspjele oslobođiti Islam Latinski kog sad kontroliraju, dok su snage MUP-a i ZNG-e potisnute prema Poličniku i Posedarju.

U toku večeri napadnutu kasarnu u Žitniću te je uzvraćeno također vatrom, pokušan je napad na Trbounje ali je vojske bila obavještena te je iz aviona izbacila nekoliko svjetlećih smjesa koje su osvjetljavale područje oko kasarne.

Radi teške situacije u Istočni Gospicu poslata veća količina municije za strejl. oružje kao i mine za MB.

Primljen je izvještaj iz Beograda da je preminuo borac Bursać Nikola ranjen na Bratiškovačkom području.

Lovinac se spominje i u dnevnom izvješću "Glavnog štaba TO komandantu OS SAO Krajine" od 16-17. rujna, koje je također podnio Slavenko Milivojević:

Dana 16. 9. 1991. godine oko 13,30 č. javljeno da je Topusko oslobođeno. Na našoj strani ima tri povredjena. Ustaše su za sobom sve porušile.

U 16,00 č. počela akcija deblokiranja vojnih objekata, kasarni i ustanova u zoni odgovornosti Kninskog korpusa.

U 17,50 č. sekretar Milan Martić izdao sledeću naredbu:

1. Za štab Benkovac: Staviti na raspolažanje što više ljudi p.puk. Živanoviću koji će komandovati operacijom deblokade Zemuniča.

2. Oklopni voz krenuti sa stanice Kosovo do blizu Tepljuha i dejstvovati žestokom vatrom po rejonu Siverića.

3. Ojačani vod (specijalne jedinice) uputiti u rejon Vrbnika.

4. Za štab Kistanje: Mobilisati što više ljudstva i staviti na raspolažanje p.puk. Lisici.

- Na zahtjev Davida Rastovića da se u toku noći organizuje čišćenje Lovinca i Sv.

Roka sa snagama Gračaca, dogovoreno da će snage Gračaca obaviti dio posla oko čišćenja te je naglašeno da se ne može poslati pomoć jer su snage TO Knina angažovane na tri pravca u žestokim borbama sa ustašama.

- U toku jučerašnjih akcija kod Zatona (Šibenik) poginuo vojnik Bokromi Šaljib, te još dvojica ranjena.

Upućen je telegram u Benkovac da svoje snage stave u prvi stepen borbene gotovosti.

Poslje zauzimanja kasarne u Gospicu od strane MUP-a i ZNG te zarobljavanjem velike količine MTS od kojih su najznačajniji 7 tenkova, 12 minobacača 120mm, te velike količine municije naše snage su prešle u defanzivu. Naše jedinice su se povukle iz Istočnog Gospica te sad drže položaje na 8 km ispred Metka.

U dnevnom izvješću "Glavnog štaba TO SAO Krajine vrhovnom komandantu OS SAO Krajine i načelniku Glavnog štaba TO Knin" od 26./27. rujna 1991., koje je podnio Biserko Ognjen, između ostalog, spominju se "osvajanje Svetog Roka i Lovinca te podaci koji se odnose na događaj na Koranskom mostu u Karlovcu:

U Vojniću nedostaju motorna vozila za potrebe komande kao i sredstva veza.

Provjeriti šta je sa zarobljenim pripadnicima TO upućenim od strane JNA u Karlovac. Snage TO su u fazi prereformiranja u odrede po novoj formaciji. Uspostavlja se saradnja sa sedmom Banjanskom i JNA.

Naše snage u večernjim su satima ušle u Sveti Rok i Lovinac.

Vojnić javlja da je na širem području Krešovca otkriveno grupisanje 2-3 brigade MUP-a i ZNG, imaju podršku artiljerije. Očekuje se napad tih snaga pravcem Karlovac - Slunj.

Bilo manjeg puškaranja na području Benkovačke opštine, rejon Biljane Gornje i Biljane Donje.

Iz Kistanja kap. Mihajlović javlja da je bataljon u fazi formiranja i da je moral na zavidnom nivou.

Izvršena razmjena zarobljenika između JNA i ZNG.

Dostavili smo imena zarobljenih pripadnika TO. ■

DUHOVNOST

Kada ti postiš? Mt 6,1-6.16-18

fra Marko MEDO

Zašto postiti?

Crkveni oci govore da je čovjek u raju zbog želje za zabranjenim voćem uhvaćen u stanju proždrljivosti. Ovakva slika ima jedno simbolično značenje za naš život. Komadić raja na zemlji je ljudsko srce nastanjeno lijepim i čistim mislima. Ovo stanje blaženstva nas napušta ako smo zahvaćeni užitkom dobre hrane. Sv. Ivan Klimako ironizira "tuste ptice koje uspjevaju poletjeti visoko", smjerajući na činjenicu da onaj tko je previše sit, postaje nesposoban za molitvu: želučani sokovi udaraju u glavu i zamagljuju misli te Duh Sveti ne može ući. Ograničena smo bića; usmjereni na jednu stvar i zaboravljamo onu drugu. Jelo nas može udaljavati od duhovne stvarnosti. Dakle, post je jedna vrsta povratka u raj, jer tada Bog dolazi u središte ljudske pozornosti.

Isposnički askete i sveci

Proučavajući asketski život nalazimo primjere posta slične onima fakira. Prema biografiji sv. Pakomija koji ističe da su egipatski monasi jeli jedanput godišnje tvrdi crni kruh natopljen u vodi. Neki su s brašnom miješali pepeo i kruh je postajao gorak. Nisu se koristili uljem i mesom. Neki su postili nekoliko dana uzastopce. Sv. Petar Alkantara jeo je ponešto svaki treći-četvrti dan. Sv. Franjo Asiški, poslije četrdeset dana posta, iz duboke poniznosti prema Kristu, pojeo je samo jedan komadić da se ne bi izjednačio s Njim.

Mnoge ove zgodе prožete su legendama i ne uzimaju se previše ozbiljno. Sv. Toma Akvinski ističe da bi bilo grešno oponašati slučajeve i upute o postu koje govore o žrtvama svetaca. U svakom slučaju ne možemo uspoređivati naš način prehrane s asketskim (monaškim). I danas izazivaju čuđenje beduini koji malo jedu, a ipak su snažni i sveti. U hrani je potrebno da svatko pronađe pravu mjeru: jedna prava mjera bila bi dobra za sve.

Pravila umjerenosti

Narodna poslavica kaže: "Ne živimo da bismo jeli, jedemo da bismo živjeli". Ovo pravilo vrijedi i za kršćane. *Mens sana in corpore sano*, govorili su stari. Ali ako moramo birati između stvari dajući im prednost, tada je dobro i ispravno dati prednost duhu nad tijelom. Duh upravlja tijelom.

Lijepo odgojena osoba za stolom blaguje sa zadriškom, kao da ne osjeća glad. Kršćanin koji moli, za stolom može moliti i svojim tijelom, ako se tijekom obroka ustegne od kojeg malog zaloga iz ljubavi prema Bogu.

Djelovanje jednih teži k uspjehu; djelovanje drugih teži k svjedočenju. Prvi se muče sa svojim nestrpljenjem i svojim kratkovidnim taktkama; drugi se pouzdaju u vrijeme i u svoju vjeru.

Prvi se boje samoće i nepoznatoga, a drugi prebrzog osipanja. Prvi su odlučni; drugi skromni. Prvi su gospodari kuće, a drugi svjedoci nečega što ih nadilazi.

E. MOUNIER

Naša djeca na Zapadu ne umiru od gladi, već zbog nedostatka vrijednosti. Mi moramo sprječiti da djeci dajemo samo 'cjenu' stvari, smisao bogatstva, umjesto vrijednosti života.

R. LEVI MONTALCINI

BIBLIOTEKA

Snimio Josip KOPI

Promocija knjige *Asimetrično ratovanje i vojna doktrina*

Na Fakultetu političkih znanosti 17. veljače je održana promocija knjige *Asimetrično ratovanje i vojna doktrina*, autora general-pukovnika dr. sc. Slavka Barića i mr. Roberta Barića u izdanju Veleučilišta Velika Gorica i Centra za međunarodne i sigurnosne studije Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu. Knjigu su predstavili recenzenti prof. dr. sc. Vlatko Cvrtila i prof. dr. sc. Siniša Tatalović, a uvodnim riječima skupu su se obratili dekan FPZ-a Nenad Zakošek te dekan Veleučilišta Velika Gorica Ivan Toth koji su istaknuli odličnu suradnju s Oružanim snagama RH.

Kako je istaknuo prof. dr. sc. Cvrtila, knjiga je rezultat istraživačkog rada autora koji u knjizi zastupaju tezu o asimetričnom ratovanju kao dominantnom obliku ratovanja koji treba promatrati u kontekstu ukupnog razvoja društva sagledavajući sve čimbenike koji utječu na promjene u vojnoj organizaciji. Tome u prilog pridodata su promišljanja i primjeri kako pojedine države u novim uvjetima promatraju svoju vojnu silu i kako usmjeravaju njihov razvoj i razvijaju vojne doktrine. Tatalović je kazao da je pitanje sigurnosti važna tema društvenog života i položaja Hrvatske u međunarodnoj zajednici pa je i posebna cjelina knjige posvećena upravo povezanosti Hrvatske s asimetričnim ratovanjem te izazovima kojima smo izloženi u kontekstu integracije u NATO te skorog ulaska u EU.

O knjizi su potom govorili i autori te je general Slavko Barić napomenuo da je knjiga zapravo dopuna promišljanju njegove doktorske disertacije, a pitanje sigurnosti obrambenog sustava iznimno bitno i zbog započetog procesa transformacije OS-a. Robert Barić istaknuo je da asimetrično ratovanje nije novi oblik ratovanja, već se samo promijenio način na koji se oni vode i danas je on veliki izazov za sve vojne organizacije, a posebno za male zemlje poput naše. Zaključna je poruka prof. Cvrtile da je riječ o iznimno vrijednoj knjizi za koju vjeruje da će potaknuti širu raspravu o sigurnosnim pitanjima i pridonijeti razumijevanju sigurnosti u širem kontekstu.

Vesna PINTARIĆ

Priredio: Mladen PALIĆ

Uz pomoć Epsonovih Moverio BT-100 naočala možete gledati različite multimedijalne sadržaje kroz transparentne leće. To znači da istodobno mo-

POLIVALENTNE NAOČALE

žete gledati multimedijalni sadržaj i vidjeti što se događa oko vas. Moverio je opremljen s dva TFT LCD 0,52-inčna zaslona, QHD 960-540 razlučivosti i Dolby Mobile slušalicama. Uredaj je sposoban za simulaciju slike ekvivalentno onoj koju možete vidjeti na 320-inčnom (812 cm dijagonale) zaslonu na udaljenosti 20 metara, bežično se spaja na internet i radi na Android 2.2 platformi. To znači da možete surfati webom, gledati MPEG 4/H.264

videosadržaje i to u 2D i 3D tehnologiji. AAC i MP3 audiodatoteke su također poduprte. Uz naočale, Moverio paket uključuje kontroler s touchpadom koji omogućava korisnicima interakciju sa sadržajem koji gledaju. Također je opremljen s 1GB ugrađene memorije, utorom za micro SD memoriju, regulatorom jačine zvuka, preklopnikom za 2D/3D prikaz i litij polimer baterijom koja je dovoljna za šest sati gledanja videosadržaja.

SAMSUNG GALAXY TAB 2

Samsung je predstavio nasljednika u liniji tablet računala. Novi Galaxy Tab 2 dolazi sa 7-inčnim zaslonom rezolucije 1.024 x 600 točaka (PLS TFT) i prvi je Samsungov tablet s Android 4.0 (Ice Cream Sandwich) operativnim sustavom. Hardversku osnovu čine dvojezgrevni procesor takta 1 GHz, 1 GB RAM-a te 8,16 ili 32 GB integrirane flash memorije. Uredaj će dolaziti u 3G i WiFi inačicama s potporom za A-GPS, HSPA+ i Bluetooth 3.0 a omogućava i DLNA povezanost s kompatibilnim uređajima. Tanak je samo 10,5 milimetara, ugrađene su dvije kamere - stražnja od 3 mega pixela te prednja VGA. Tu su i potpora za microSD kartice kapaciteta do 32 GB. Za autonomiju se brine baterija od 4.000mAh. Kroz Android 4.0 ICS krećete se preko TouchWiz UI sučelja s Live Panelom, a od dodatnih softvera spomenimo Samsung Apps, potporu za Hub, S Suggest (sustav za preporuku aplikacija u realnom vremenu), Kies Air, ChatON, Allshare Play (dijeljenje multimedijalnih sadržaja između tableta, računala i drugih Samsungovih mobilnih uređaja) i još mnogo toga. Na tržištu se očekuje od ožujka kada će biti poznate i cijene, a prvo će biti dostupan u Velikoj Britaniji.

dvije kamere - stražnja od 3 mega pixela te prednja VGA. Tu su i potpora za microSD kartice kapaciteta do 32 GB. Za autonomiju se brine baterija od 4.000mAh. Kroz Android 4.0 ICS krećete se preko TouchWiz UI sučelja s Live Panelom, a od dodatnih softvera spomenimo Samsung Apps, potporu za Hub, S Suggest (sustav za preporuku aplikacija u realnom vremenu), Kies Air, ChatON, Allshare Play (dijeljenje multimedijalnih sadržaja između tableta, računala i drugih Samsungovih mobilnih uređaja) i još mnogo toga. Na tržištu se očekuje od ožujka kada će biti poznate i cijene, a prvo će biti dostupan u Velikoj Britaniji.

WALKMAN SERIJE-Z

Sony je predstavio tri modela glazbenih svirača koji se razlikuju samo po kapacitetu memorije za pohranjivanje sadržaja i to od 8 GB, 16 GB i 32 GB. Vrhunsku kvalitetu zvuka bez izobličenja i šumova omogućavaju pojačalo S-Master MX i EX slušalice. Uredaj je zasnovan na Android platformi (Gingerbread). Pokreće ga snažan 1GHz dual core procesor Nvidia Tegra 2, a uz ugrađeni GPS, G-senzor i multi-touch zaslon dijagonale 10,9 cm (4,3 inča), Walkman daje novu dimenziju uživanja

u igrama, videozapismima i slikama. Inovativan sustav zvučnika xLoud i jedinstveni oblik kućišta omogućavaju glasno reproduciranje glazbe bez uporabe vanjskih zvučnika. Uredaj je opremljen USB portom i HDMI izlazom za HD videozapise te Bluetooth bežičnom vezom za povezivanje sa sustavom u automobilu ili slušanje preko

Bluetooth slušalice. Pristupom na Android Market možete instalirati razne aplikacije za poboljšanje slike i zvuka. Trajanje baterije je 20 sati slušanja glazbe ili pet sati gledanja videa.

PRIJENOSNIK ZA OZBILJNE POSLOVE

Eurocom Corporation u sklopu svoje Panther serije mobilnih radnih stanica sada nudi Eurocom Panther 4.0- model pogonjen Extreme 3960X Core i7 procesorom sa šest fizičkih jezgri. Radna frekvencija procesora s 12 MB L3 cache memorije je 3,9 GHz, ima mesta za četiri SATA diska maksimalnog kapaciteta 4TB i do 32 GB RAM-a, što bi trebalo zadovoljiti i najzahtjevnejše profesionalce. Zaslon je veličine 17,3 inča, full HD rezolucije od

1920x1080 piksela, a može se birati vrsta - mat, sjajni ili 3D zaslon. Ugrađena je i 2 megapikselsna FHD web-kamera. Za grafiku se brine GeForce GTX 580M, Quadro 5010M ili Radeon HD 6990M. Ostale značajke uključuju tri brza USB 3.0 porta, dva standardna USB 2.0 porta, HDMI 1.4a port i Blu-ray snimač. Prijenosnik je težak 5,5 kg s ugrađenim UPS-om i baterijom koja mu daje dovoljno energije za sat vremena neometanog rada.

Dinko ČUTURA

Kurierwagen

VW tipa 181, popularno nazvan

Kurierwagen (kurirski automobil), bio je malo vojno vozilo koje se proizvodilo u Volkswagenu od 1969. do 1983. Vozilo se djelomično temeljilo na poznatom tipu 1 (Beetle) te je poboljšani nastavak Kübelwagena koji je rabila njemačka vojska tijekom II. svjetskog rata.

To je vozilo razvijeno na osnovi Volkswagena KdF (Kraft durch Freude - snaga uz veselje), predstavljenog 1938. i 50-ih od milja prozvanog Käfer (odnosno Buba). Proizvodio se u dvije inačice: Typ 82 Kübelwagen (cestovno-terenska inačica) i Typ 166 Schwimmwagen (amfibijsko vozilo). Novopredstavljeni je Typ 181 bio vrlo nalik četvrt stoljeća starijem prethodniku. Bundeswehr će ukupno kupiti samo 15 200 primjeraka tipa 181., no slobodni je duh šezdesetih godina stvorio novu klasu kupaca. Iako 181 nije bio megauspješan model, ipak ih je

tijekom deset godina prodano 140 768, mnogo više no što je itko u početku očekivao. U Volkswagen 181 ugrađivani su klasični Bubini zrakom hlađeni bokserski motori od 1493 i 1584 ccm, koji su razvijali između 44 i 48 KS. Iako je i podvozje bazirano na Bubi, koje je čvrsto te uključuje i stražnji pogon, ograničavalo terenske mogućnosti ovog modela, to nije sprječilo njegovu široku primjenu među šumarima, lovcima i, dakako, vojnicima. Još je 1992. Bundeswehr u službi imao oko četiri tisuće primjeraka, a ovim su se vozilom, sastavljanim u Meksiku i Indoneziji, služile i mnoge druge vojske. Dakako, zbog sličnosti s prethodnikom iz ratnog razdoblja ovaj tip vozila rabljen je u snimanju ratnih filmova. Razlike u odnosu na Kübelwagen bile su zanemarive.

Mnogo je učestalija ipak bila njegova civilna primjena, pogotovo u SAD-u,

Snimio D. KIRIN

gdje je bilo prodavano pod imenom THING (stvar). Inače, Volkswagen je na različitim tržištima davao različita imena ovom modelu, pa je tako u Engleskoj prodavan kao Trekker, u Italiji kao Pescaccia, a u Meksiku kao Safari.

Vozilo, koje je u vlasništvu Vojnog muzeja, darovali su hrvatski domoljubi Zboru narodne garde, a od 1991. njime se služila 4/72. bojna Vojne policije na području Šibenika. Od 1994. rabi ga 66. bojna Vojne policije a potom 74. satnija za potrebe osiguranja zračne luke Pleso.

Danas je vozilo izloženo ispred zgrade Vojne policije u vojarni "Croatia".

HRVATSKI VOJNIK

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE
Odjel hrvatskih vojnih glasila

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@mohr.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@mohr.hr)

Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vlastic@mohr.hr)

Urednici i novinari: Leida Parlov (leida.parlov@mohr.hr),
Domagoj Vlahović (domagoj_vlahovic@yahoo.com), Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com)

Lektorice: Gordana Jelavić, Milenka Pervan Stipić

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Josip Kopi, Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Damir Bebek, Predrag Belušić

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3786-348

Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tisak: Vjesnik d.d., Slavonska avenija 4, Zagreb

Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje,
p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 5000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2012.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

Iza adrese na engleskom krije se hrvatski proizvod: **Hrvatska škola preživljavanja**. Riječ je o udruzi koju je osnovao Boris Stermotic i koja okuplja zaljubljenike u prirodi i avanturu. Između ostalog, udruga po cijeloj Hrvatskoj organizira tečajeve i razne događaje o preživljavanju u ekstremnim uvjetima divljine. Udruga naglašava da se njezino djelovanje ne svodi samo na svojevrsni ekstremni sport nego da uvelike promiče netaknuto hrvatsku prirodu i povezanost čovjeka s njom. Stranica www.extremesurvive.com je informativna, privlačno dizajnirana i puna podataka, linkova i multimedije. Tu je i zanimljiv forum. Manjak stranice je zbnujuća mješavina jezika: neke su podstranice samo na engleskom, a neke na hrvatskom. Ipak, vjerujemo da će biti zanimljiva mnogim našim čitateljima.

D. VLAHOVIĆ

web info

